

ELLET

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
ucca) 18. szám. Telefonszám: 9-77
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Félévre . . . . . 600 lej
Negyedévre . . . . . 320 lej
Egy hónapra . . . . . 110 lej
**KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK**
Egy évre 10 dollár
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Ar Uj Kelet az egyetemes erdélyi
és bányási zsidóság politikai
napilapja
Gibkeink utánnomását csak
törzss megjelölésével engedjül
meg
Kériratokat nem küldünk viss
megörzésükre nem vállalkozu.

bert
8
budapest

A kormánynak meg kellett hátrálnia az ellenzék koncentrikus támadásai előtt

Jorga háromszor is azzal fenyegetőzött, hogy lemond, ha nem szavazzák meg a tanítói fizetésekről szóló javaslatot

Csak a visszavonulás mentette meg a kormányt a leszavazástól

Bucuresti-Bukarest, december 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamarának tegnap délután páratlanul izgalmas ülése volt. Az ellenzéki pártok egy nem tulságosan fontos törvényjavaslatot használtak fel arra, hogy koncentrikus támadást many ellen. A helyzet rendkívül krintezzenek a Jorga-Argetoianu koritikus volt, már-már úgy látszott, hogy a kormányt le fogják szavazni, midőn Argetoianu az utolsó pillanatban közbelépett és az ellenzék követelésének teljesítése útján szerelte le az ostromot. A tegnap délutáni események mindenestre nyilvánvalóvá tették, hogy a kormány politikai helyzete távolról sem mondható rózsásnak. A kormány tehetetlen a koalizált ellenzéki pártokkal szemben, mert nincs meg a domináláshoz szükséges többsége.

Könnyű megjósolni, hogy nemsokára bajok lesznek a törvényjavaslatok feletti szavazások körül.

A Stere-csoport tiltakozik, hogy nem hagyják szóhoz jutni

Napirend előtt Popescu Stere-párti szólt fel. Tiltakozott az ellen, hogy a Stere-féle demokrata parasztpárt képviselőit nem engedték szóhoz jutni sem a válaszfelirat vitájában, sem a költségvetés vitájában. Nyilatkozatot olvas fel, amelyben élesen kritizálja a kormány pénzügyi tevékenységét, támadja a kormány különböző törvénysértéseit és kijelenti, hogy a Stere csoport nem szavazza meg a költségvetést.

A liberális párt nem ellenzése a konvertálási javaslatnak

Dinu Brătianu a liberális párt nevében nyilatkozatot olvas fel, leszögezve pártjának álláspontját a mezőgazdasági tartozások konvertálásának kérelmével kapcsolatban. A liberális párt elvben híve a konvertálásnak s nem csinált egy pillanatig sem pártpolitikai problémát ebből a törvényjavaslatból. Ezzel szemben Argetoianu de-

magóg módon azt a hirt terjeszti az országban, hogy a liberális párt el-lensége volna a mezőgazdasági tartozások rendezésének.

Argetoianu: Ujságeikkel után nem kell elindulni. Radian alminiszter, aki re Ön előz, nem tette meg az inkriminált kijelentéseket.

Dinu Brătianu: Ezek a kijelentések a Neamul Románescben is megjelentek.

Jorga: Sem én, sem Argetoianu nem szerkesztik a Neamul Románescet.

Szenvedélyes vita indul a tanítók fizetéséről

Otetelesanu avereszkanus az Averses és miansall és Tilea közötti sajtóper ügyében jelent be interpellációt. Ezután áttérnek a napirendre. Megkezdődik a törvényjavaslat vitája, melynek értelmében az állami elemi iskolai tanítók fizetésének terhe az államról a megyékre és községekre hárul át. A javaslat körül már hetek óta szenvedélyes vita folytak a parlamentben. Az ellenzék azt kérte, hogy a tanítói fizetésekre szükséges 1 milliárd lejt vegyék fel az állam költségvetésébe, Argetoianu azonban, hogy a költségvetés összege a 25 milliárdot meg ne haladja, nem tette magáévá az ellenzék álláspontját.

Argetoianu a javaslat megszüntetését kéri

A vitát Argetoianu nyitotta meg a következő rövid nyilatkozattal:

— Kérem szavazzák meg ezt a javaslatot, mert különben felborul a költségvetési egyensúly. En kötelező ígéretet teszek arra, hogy amennyiben a megyék és községek nem fogják fizetni a tanítókat, egy a belügyminisztérium útján megfelelő hitelt bocsátok rendelkezésükre.

Trancu-Jasi avereszkanus: a javaslat ellen szavaz. Kijelenti, hogy amennyiben a tanítók fizetését nem veszik fel az állami költségvetésbe, a néppárt a javaslat ellen fog szavazni.

Mosoiu Tiberiu a liberális párt nevében támadja a javaslatot. Nem az iskolából (Folytatása az 5. oldalon.)

Csakhogy közben kiderült valami. Hogy a miniszterelnökségnek nincs is rendelkezési alapja. Volt, de leéptették. Csak kilenc millióról lehetett volna összesen szó, de már az is benne foglaltatik a költségvetésben, a tisztviselők fizetésében, az adminisztrációs költségekben.

Ez bizony baj. Mert akkor Jorga beszéde — beszéd marad. És mi lesz a népszerűséggel? A rosszabbik eset. Mert Jorga beszédéből legalább megmaradtak a szavak, nyomtatásban. De a népszerűségből semmi a világon nem maradt...

Most is arról van szó. Megint beszélt Jorga. Népszerűségének helyreállításának céljából azt a kijelentést tette a diákok előtt, hogy a miniszterelnökség rendelkezési alapjának felét, tehát 9 millió lejt az egyetemnek céljaira fogja fordítani.

Megható. Jorga a diákok előtt akar a megmentő szerepében tündökölni. Népszerűségét a diákok előtt akarja helyreállítani. Pedig a diákok bizonyára amugyis szeretik őt, amióta Cuzával olyan meleg kapcsolatokat teremtett a kamarában. De Jorga még népszerűbb akart lenni. És ígért és ígért.

Kormányjal bajok vannak

Amióta a liberálisok felmondták a meggyverbarátságot, Jorga és Argetoianu ahogy sem találják helyüket a miniszteri bársonyszékben. Tegnap délután a tanítói fizetések körül heletkezett olyan vihar, hogy már elmerüléssel fenyegetett a kormányzója. Az ellenzéknek igaza volt ebben a kérdésben. Ötvencezen tanító 1 milliárd lejt kitévő fizetésének folyósítását a községekre és megyékre akarta háritani Argetoianu.

Azokra a községekre és megyékre, amelyek egyébként is minden pillanatban kénytelenek az államhoz szaladni segítségért.

Argetoianu tudta ezt. De nem akarta felvenni az állam költségvetésébe az 1 milliárdot.

Különben a büdzsé 26 milliárd lejt lett volna, holott ő 25 milliárdra kötelezte magát.

Az ellenzék azonban úgy vélekedett, hogy ez nem szempont. A kormányt sarkokra szoritották és Argetoianu engedni volt kénytelen.

Megtörtént a kormány első veresége. Reméljük, hogy nem az utolsó.

Mindenki zsidó

Oh jaj, Lloyd George is zsidó, Wilson is zsidó, az egész Népszövetséget csak a zsidók találták ki és a népszövetségi politikuskok között olyan ritka a keresztény ember, akár csak a fehér holló.

De nemcsak Népszövetséget, a békeszerződések legfőbb örét alkották meg a zsidók, hanem ők találták ki a békeszerződések revíziójának a propagandáját is.

Es zsidók dagasztották betegre a kapitalista termelési rendet, ők találták ki a tultermelést, ami miatt saját zsrjában hullad meg a világ és természetesen a zsidók találták ki az egész bolsevizmust is, amely fenekestül fel akarja fordítani a mai társadalmi rendet.

Mindaz, amit itt a zsidókról hamarjában elmondottunk, az antiszemita frazeológia legutóbbi három napjának a termése.

Hogy mennyi minden telik ki a zsidóktól az antiszemita próféták bőséges fantáziája szerint!

Ha így baladunk tovább még megérjük, hogy az antiszemitizmus proklamálását is a zsidókra fogják rá.

Könnyen lehetséges, hiszen a kampóskereszt valóban ősrégi sémi eredetű. Ugy kérte kölcsön Hitler a „fajtisztá arja mozgalom” számára.

Igaz, hogy a régi sémitáknál a horgoskereszt a napfényt és a világosságot szimbolizálta, míg a modern antiszemitizmusban — a fenti idézetekből is kiderül — csak a sötétséget jelképezi.

Jorga, a beszéd és a népszerűség

Jorga miniszterelnökkel baj van. Illetőleg nem is a miniszterelnökkel, hanem Jorgával, a professzorral, a tudóssal, az akadémia tagjával, egyszóval Jorgával, mint olyannal baj van.

Az kétségtelen, hogy mielőtt nem ismerék, nagyon rokonszenves volt mindenki előtt. Mert hozsannákat zengtünk mindannyian zsenialitásáról, hiszen olyan nagy nevé ő, hogy a Sorbonnetól Bukarestig lámpással sem lehetne nála különbség tételmentudóst találni.

Csakhogy közben megismertük. Miniszterelnök lett. Nagy baj ez egy egyszerű tudós életében, olyan baj, amelyen már senki és semmi a világon nem segíthet. Jorga elvesztette a népszerűségét. Nem is csoda... Azzal a sok beszéddel... Nincsen ellenszenvesebb a böbeszedü embernél. És bizony a miniszterelnökünk beszélni azt sokat tud.

VILÁG TÜKRE Az európai devizairont

A világháborút követő pénzügyi megrázkódtatások úgy látszik örök időre véget vetettek annak az arany-szabadságnak, amely a nemzetközi pénzesereforgalom terén uralkodott. A valuták stabilitását féltő, vagy pedig a behozatalt megakadályozni akaró államok sorban léptettek életbe különböző megszorításokat a devizaforgalom terén. A berlini „külkereskedelmi hivatal” érdekes brosurában ismerteti az egyes európai államokban érvényben levő devizakereskedelmi rezsimeket. Különböző államokban alkalmazott megszorító intézkedések az illető országok gazdasági strukturájához mérten változnak. Érdekes azonban a berlini külkereskedelmi hivatalnak az a megállapítása, hogy lélektani tényezők is jelentős szerepet játszottak a devizarezsim kialakulásánál.

Általában megállapítható például, hogy a deviza-kereskedelem szabályozását különös szigorúsággal viték keresztül a szláv és balkáni államokban, míg Angliában és Olaszországban igen egyszerűen történt a szabályozás. Angliában például érvényben van egy rendelkezés, mely megengedi devizák vásárlását, ha a devizák folyamatban levő kereskedelmi ügyletek finanszírozására szolgálnak, vagy pedig régebbi tartozások fedezésére szükségesek. A rendelet alkalmazása annyira literátus szellemben történik, hogy maguk a bankok döntenek el, vajjon a devizavásárlás megfelel-e a rendelet által előírt feltételeknek. Olaszországban a pénzügyminisztérium dekrétummal szabályozta a devizaforgalmat. A minisztériumnak a magánbankokhoz intézett utasításai mind a mai napig nem kerültek nyilvánosságra.

Egyes államokban (Bulgária, Jugoszlávia, Görögország) a devizakereskedelmet szabályozó intézkedések annyira mélyen benyulnak a gazdasági életbe, hogy példának okáért az állam ezzel kapcsolatosan effektív ellenőrzést fejt ki az egész külkereskedelemlre, ugy az exportált, vagy importált áruk ára, mint azok mennyisége tekintetében. A bolgár Nemzeti Bank október 17-én hozott szabályzata értelmében az importőrök kötelesek a jegybank tudomására hozni három hónappal a külföldön rendelt áruk fizetésének esedékessége előtt, hogy milyen devizamennyiségre van szükségük. Ez azt jelenti, hogy a bolgár kereskedők külföldön kilencven naposnál kisebb hitelt nem vehetnek igénybe. Az exportőrök is kötelesek a bolgár Nemzeti Banknak bejelenteni a kivitelre szánt áru mennyiségét, minőségét és eladási árát. Különösképpen dohány, bőrök, élelmiszerek és rószalaj képezik Bulgária exportcikkeit.

Még szigorubb rendelkezések vannak érvényben Ausztriában és Magyarországon. A két államban a devizák eladása és különböző importcikkék fontosságának megfelelő táblázat alapján történik. Első helyen az olyan nyersanyagok állanak, melyek feltétlenül szükségesek az iparvállalatok működéséhez. Ezenfelül semmiféle idegen valutát nem adnak. Ami a hitelvásárlást illeti, ezt is előzőleg aprobalni kell. Görögországban a deviza-eladás kritériumát a feltétlenül behozatalra szoruló cikkek fontossága állapítja meg. A döntő szó a görög jegybankot illeti.

Spanyolországban a deviza-forgalom ellenőrzése nagyon szigorú. Csehszlovákiában ugyancsak számos megszorító intézkedés van érvényben, de ezek nem oly szigorúak, hogy a gazdasági autarchia jellegét öltsek magukra. A devizarendelekek végrehajtási utasítása azonban oly komplikált módon van megszerkesztve, hogy rendkívüli mértékben megnehezítik Csehszlovákia számára az árucserét a szomszédos államokkal.

Egyes államokban olyan intézkedéseket is hoztak, amelyek a pénzes levelek és postacsomagok forgalmát is szabályozzák. Így például Görögországban minden külföldre szánt csomagot vagy ajánlott levelet postastatistviselő jelenlétében kell lepecsételni, hogy ez uton akadályozzák meg olyan cikkeknek az országból való kikerülését, amelyek kivitele el van tiltva. Spanyolországban a postahivataloknak jogukban áll visszautasítani minden olyan ajánlott levelet, amely súlyánál vagy terjedelménél fogva alkalmas arra, hogy gyanút keltsen.

Az európai államok közül a következőkben fogantatosították a devizaforgalom megszorítására irányuló intézkedéseket: Anglia, Ausztria, Bulgária, Észtország, Finnország, Görögország, Jugoszlávia, Lettország, Magyarország, Portugália, Olaszország, Szovjet-Oroszország, Spanyolország, Törökország és Csehszlovákia.

Eszerint tizenöt európai államban vált szükségessé az államhatalom intervenciója, hogy a devizaforgalomba beavatkozva megakadályozzák a valutáris zavarokat. Néhány európai állam nem engedélyezi ugyan a devizakereskedelemben teljes szabadságot, de egészen enyhe megszorításokat fogantatosított. A devizakereskedelemben teljes szabadságot a következő államok adtak: Albánia, Belgium, Danzig, Franciaország, Írország, Litvánia, Hollandia, Lengyelország, Románia és Svájc.

A pénzügyi válság hullámai már rég túlhaladták az európai államok határait. Ezért aztán kénytelen volt a devizakereskedelmet szabályozni néhány olyan amerikai állam is, amelyek eddig az általános jólét hazáiként szerepeltek a köztudatban. Ezek között vannak: Argentína, Brazília, Chile, Kolumbia, Uruguay, Perzsia és Ausztrália.

Az európai államok statisztikája mindenesetre élesen illusztrálja, hogy a mindenki által szükségesnek tartott gazdasági egység helyett Európa gazdasági autarchiára törekvő egységekké szakadt szét. Az államoknak ez az izolálása mindenre jó, csak arra nem, hogy a jelenlegi válságot orvosolja. Devizagazdálkodást megszorító rendeletekkel nem lehet folytatni. Ha a devizaforgalom szabályozására a bizalom válsága következtében van szükség, úgy a helyzet orvoslása sem jöhet más irányból.

A marosludasi Brith Trumpeldor chanka-ünnepélye. Kitűnően sikerült chanka-estélyt rendezett a múlt vasárnap a marosludasi Brith Trumpeldor a Zsidó Négylettel együttesen. Az estélyt, amelyen rengeteg idegen vendég is megjelent az egész környékről, Dávid Ernő hangulatos ünnepi prólogusa vezette be. Megrázó hatása volt a „Hotel Hamaaravi” című drámai jelenet pompás előadása, amelynek főerőssége Kunländer Endre és Sicher Miksáné az átlagos műkedvelőket mesze felülmúló alakítása volt. A darab többi szereplői: Farkas Lea, Jár Helén, Schächter Ilus, Farkas József és Schwartz Mendel is derekas munkát végeztek. Mantó Mariska és Krausz Miksa énekes táncduettje nagyon hatásos volt. Megérdemelt sikere volt Nagy Arankának, aki két operariát énekelte el. Deutsch Slomó hatásos szavaltta el Simon Jansuf: „Tel Cháj” és Jabotinsky: „A Jordán balpartja” című verseket. A műsört két mulattató vigjáték egészítette ki, amelynek szereplői: Keresztes Sándor, Farkas József, Krausz Miksa, Krausz Zoltán, Haas József, Pálfi Aranka és Vitális Sándor voltak. Farkas Dezső konferált. Az estélyre leutazott vendégeket Farkas Hermann részéste igazi zsidó vendégszeretettel.

Uj meglepetés a Lőrinczy-ügyben

Lőrinczy nem tud elszámolni az összeharácsolt milliókkal

Pastia vizsgálóbíró szerint Lőrinczy ravaszodik és nem akar becsületesen vallani. Kiket akar leleplezni Lőrinczy ellentmondó vallomásaival?

Cluj-Kolozsvár, december 11. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Mielőtt Pastia vizsgálóbíró eltávozott Kolozsvárról, a Lőrinczy-ügy vizsgálata néhány szenzációval lett gazdagabb. Közben azonban a törvényszék illetőleg a tábla szabadlábra helyezte az ügy többi letartóztatottjait és Lőrinczy kihallgatása tovább folyt abban az irányban, hogy a zavaros ügy tényállását végre Lőrinczy elszámolásából állapítsa meg a vizsgálóbíró. Az ügyészség egész sereg könyv és irat áll a szökött és visszatért bankigazgató rendelkezésére, amelyekből a könyvelési szakértő felügyelete mellett kellett volna megállapítania, hogy hová fordította azokat a milliókra rugó összegeket, amelyeket különböző tranzakciói révén összeharácsolt.

Lőrinczy nem tud elszámolni

Pastia vizsgálóbíró, visszaérkezése után első ízben tett pénteken nyilatkozatot az újságírók előtt a Lőrinczy-ügy állásáról.

— Hogyan zárult a könyvszakértő vizsgálata? — tettük fel a kérdést.
— Sajnos, sehogy, — hangzik a válasz — mert

Lőrinczy nem tud elszámolni a pénzekkel.

Eleinte még hitelt adtunk szavainak, amikor egyre újabb haladékokat kért, hogy könyveit áttekintse és irásaiból megállapítsa az összegek hovaforrását. Folyton nehézségekbe ütközött, állandóan újabb könyveket és folyószámla kivonatokat kér az Autóglóbtól és az Erdélyi Takarékpénztártól. Minden kérdésének eleget tettünk, már valóságos könyvtárt rendeztünk be számára könyvelési regiszterekből, de még mindig nem tudja, hogy hol vannak a pénzek.

„Állandóan hazudik”...

— Nincs az az impressziója vizsgálóbíró urnak, hogy valamit leplezni akar?
— Annyit megállapíthattunk, — mondotta a vizsgálóbíró — hogy Lőrinczy állandóan hazudik. Olyan dolgokat mond, amelyeket aztán nem tud igazolni, viszont mi megállapítjuk, hogy nem felel meg a valóságnak. Valóságos türelmünket ez

s minket is idegessé tesz már, hogy ennyi munka után még mindig nem vergődünk eredményre vele.

— Az első impresszióink, hogy Lőrinczy buta ember, most már megváltozott. Annyit ravaszodik, hogy nem tudjuk, hogyan állunk vele. Okosan és megfontoltan hazudik, nehéz rajtakapni, mert

mindig megfelelő érveket tud tartalékolni magának.

Az eddigi vallomásait is fenntartja, de például azokat az állításokat, amelyeket a Kereskedelmi Hiteletintézzettel kapcsolatban mondott, most sokkal valószínűlenebb formában adja elő és egészen felelőtlen dolgokat mond. Szinpadiasan állítja be a dolgot, holmi nagy akaraterejű emberről beszél, akinek hatalma alól nem lehet szabadulni...

— Azokkal az emberekkel kapcsolatban, — kérdeztük — akiket mint mellékszereplőket emlegettek a Lőrinczy-ügyben, nem tett új vallomásokat?

Amit Lőrinczy eltitkol

— Az az érzésem, hogy ezekben a kérdésekben Lőrinczy leplez valamit. Nem akar vallani. Egészen valószínűtlen például az, hogy egy bankember vaklakit azért lát el pénzzel, mert tudja róla, hogy jóképű fiú, aki majd jól nősi és akkor kamatostul fogja visszaadni a kölcsönt. De egyáltalában nem ad kielégítő felvilágosításokat annak az ügyvédi irodának megvásárlásáról sem, amely eleinte az egész Lőrinczy-ügy leg-homályosabb pontja volt.

Egy millió lej kamat

— Most legalább azt szeretném megtudni, — folytatta a vizsgálóbíró —

mennyi pénzről tud elszámolni. A legközelebbi teendőd az lesz, miszerint megállapítsam,

mennyivel tud elszámolni, mennyivel nem.

Annyi bizonyos, hogy Lőrinczy üzleti miatt az Autóglób több, mint egymillió lej kamatot fizetett. A horribilis kamatösszeg is mutatja, hogy milyen nagyarányu üzleteket csinált Lőrinczy.

Bővül a rejtély!

Eddig tart a vizsgálóbíró nyilatkozata. Ezek szerint az egész nyomozás ideje alatt még mindig nem derült fény a Lőrinczy misztériumra, hiszen senki sem, még talán Lőrinczy sem tudja, hogy hol vannak a milliók. Emellett pedig még egy másik rejtély is kibontakozik a ravaszul valló bankigazgató magatartásából: ha nem akar elszámolni Lőrinczy, miért teszi ezt, hol vannak azok az emberek, akiket fondorlatos vallomásaival fedezni akar?

Mind olyan kérdések ezek, amelyekre Pastia vizsgálóbíró szavaival lehetne felelni:

— Már minket is idegessé tesz, hogy ennyi munka után még mindig nem vergődünk eredményre vele,...

Németország rövidesen megkezdí a rövidlejáratu hitelek kifizetését

Uj ötmárkás ezüstpénzt hoznak forgalomba Németországban

Párizs, december 11. Pénzügyi körökben híre jár, hogy Németország közelről megkezdí rövidlejáratu tartozásainak törlesztését. Meg fogják állapítani, hogy a hitelező államokban mennyi Németország devizakövetelése s ebből mekkora az a devizamennyiség, amelyet a németországi gazdasági élet veszélyeztetés nélkül a hitelek törlesztésére fordíthatnak. Ezután a hitelező államok százalékarányt állapítanak meg s igénybe

fogják venni az e célra elkülönítve kezelt devizákat a német tartozások törlesztésére. Hír szerint a hitelező hatalmak maguk fogják eldönteni, hogy a törlesztésből mennyit fordítanak állami s mennyit kereskedelmi adósságok rendezésére.

A birodalmi tanács jóváhagyta a 100 millió márka értékben forgalomba helyező új ötmárkás ezüstpénzek ügyében előterjesztett javaslatot

Amig egy zsidóverő agrártitán eljut odáig

Feketelistát vezetett és vasgárdát szervezett a gyujtógató exagrárfőnök

Revolverrel fogadta a letartóztatására kirendelt csendőröket és csak közelharc után tudtak megbilincselni

Ceul-Silvaniei-Szilágycseh, december 11. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Pár nappal ezelőtt hírt adtunk afelől, hogy Bonovicu volt szilágycsehi agráriust a csendőrség letartóztatta gyujtogatás miatt. Nem csekély szenzációja és élvezete volt az agrárfü tünykedéseitől sokat szenvedett lakoságnak látni a briganti kinézésű levitézlett agrárhivatalnokot, amint a csendőrszuronok között, megbilincselve kísérték be a zilahi fogházba.

A letartóztatás körülményeiről Wallace regénybe illő rémese forog közzsájon. Hetekkel ezelőtt történt, hogy Simona tanító gabonásából magasra repült a vöröskakas és porrá pusztította a felhalmozott gabonát. A tanító már akkor gyanakodott Bonovicuira, aki a faluban élt már hónapok óta és vele nem a legjobb megértésben. Ez a harag egy politikai vita kereteiben robbant ki, amikor is a tanító nem akart Bonovicu bünös hajlamaitól fűtött politikai okvetetlenkedéseire ráállni. Talán már akkor fogamzott meg Bonovicu agyában a bosszu gondolata és csak az alkalmas pillanatot leste, hogy bosszút állhasson politikai ellenfelén.

Simona tanító nem mert előállni egy hivatalos fórum elé gyanújával, mert semmi bizonyítéka nem volt. Jónak látta tehát megádatektiv utján nyomoztatni. Ami mint a letartóztatást is bizonyítja, sikerrel járt. Egy szatmári magádatektiv fogadott fel, aki két hétig lakott a faluban inkognitó, parasztnak öltözve s a falvak régen ismert nyomozószköze, a pálinka utján, mellyel estéknént a pa-

rasztokat leitatta, sikerült kinyomoznia nemcsak Bonovicu bünösségét a gyujtogatásban, hanem azt is, hogy

a hírhedt agrárfenyegerek háta mögött egy általa megszervezett falusi klikk állott a la vasgárda,

mely tette készen várta a főnök parancsait. Hogy Simona tanító ébersége és a szatmári magádatektiv ügyessége mit gátolt meg, elég rámutatunk arra, hogy a házkutatás alkalmával egy feketelistát találtak Bonovicu által összeállítva. Hogy mi céllal? Elég ha a gyujtogatásra gondolunk, már megvan a válasz.

A letartóztatás körülményei a cirkuszi kikiáltóból agrárfőnökké avasztált Bonovicuira vallanak.

Amikor a detektiv csendőröktől kísérvé Bonovicu házába nyomolt, hogy letartóztassa, az agrárius revolvert szegzett a detektiv mellének,

aki csak szakmabeli ügyességének köszönheti, hogy sikerült a mindenre elszánt Bonovicu kezéből a revolvert kiútnie és őt ártalmatlanná tenni. De ezután is csak erőszakkal és a puskatus segítségével lehetett a kézrel-lábbal kapáló gyujtogatót megfékezni s megbilincselni.

A hírhedt zsidóverő agrárfü ma talán afölött elmélkedik a zilahi ügyészégi fogházban, milyen jó is lett volna inkább valamelyik kis zsidóska hasába taposni, ahogyan régen is csinálta. Ahogyan a Dávidovics Bélával, meg a Reich Sándorral, meg a többiekkel csinálta. Azt lehet büntetlenül, Nem, mintha a törvény nem büntetne ilyfajta büncelemeként, de a zsidóval kapcsolatosan eltökéltének a törvény alkalmazásától, ha ő a szenvedő fél.

Gilády Illés.

Ruhákat dumping árért, gallérokát már 1 lejért is tisztít Czink

Külön

Az ország m Nagyszeb

Cluj-Kolozsvár, december 11. (Kelet tudósítójától.) Mániai egyetemi kongresszusát ebben a ben tartja meg a diáresszus megtartása a vezetőségében is k olyan hangok, hogy a való tekintettel az ide resszus megtartását, költségekre verné. diákszövetség mégis tartása mellett döntött végére hívta össze az. Közben azonban a tettek, hogy a diáksz nem készül olyan es nak, amelyet a kérvés napirendjét feltéppen ezért betiltottá sa, illetőleg a gyűlé lasztotta.

Decembe

December elején a 10-i diáknapp megümiert is a gyűlés n 10-e után, tehát dec a szövetség vezetése many engedélyezte Nagyszebenben fog szus, mely min len meglepetésekkel szusi székhely körny mára.

December 10-e az szonylag csendben nem érkezett jelenté rendezvarási kísérle nek zavartalan leza megnyugtató jelensé a romániai antiszer netében, hogy am megfelelő parlamen nak, az uccai tünte lekerültek a napiren

A nagysz

A december 13-i országszerte általá kintenek. A diákok meg ezen a kongress dasági viszonyoknak csak kisebb számban gyűlésen, mint eddi egy kétszáz diák ut akiknek a vasutáló ma vagont bocsátá A diákvonat Nagyv ottani jogakadémí Nagyszebenbe. A d személyvonathoz cs tizenegy órakor ind

A vasutigazgató gondoskodás történt zavartalanul folyta szebenig. Nem tör gondoskodás arról, zsidó közönség elér sanak céljái. Jó v nyelmes utazásáva kativ külsejü” ut gondoskodna a CFI

A nagyváradi k egyidejűleg Teme vonat Nagyszeben Politechnikum diák szus színhelyére. A sen találkozik. A rosokból a vasárn érkeznek meg Nag

A hat

Az egyetemi cent ság nagyobb csop ki az állomásra, a megfelelő intézke d bontások megakad vári intézkedések Leontin sziguran mondja:

— Ha december el, akkor semmi v nak, hogy decembe

L. rend

Különvonatokon indulnak el ma a diákok a nagyszebeni diák-kongresszusra

Az ország minden egyetemi városából külön vonatokban indítják el a diákokat Nagyszebenbe. A szombat délelőtti nagyvárad - bukaresti személyvonathoz kapcsolják a diákok különvagonjait

Cluj-Kolozsvár, december 11. (Az Uj Kelet tudósítójától). Mint ismeretes, a romániai egyetemi hallgatók rendez évi kongresszusát ebben az évben Nagyszebenben tartja meg a diákszövetség. A kongresszus megtartása előtt a diákszövetség vezetőségében is kifejezésre jutottak olyan hangok, hogy a gazdasági krízisre való tekintettel az idén mellőzzék a kongresszus megtartását, amely a diákokat költségekbe verné. Végeredményben a diákszövetség mégis a kongresszus megtartása mellett döntött és november hó végére hívta össze az ezidei nagygyűlést. Közben azonban a kormányt figyelmeztették, hogy a diákszövetség kongresszusa nem készül olyan csendes demonstrációvá, amelyet a kérvényben mint a gyűlés napirendjét feltüntettek. A kormány éppen ezért betiltotta a gyűlés megtartását, illetőleg a gyűlést rendeletileg elhalasztotta.

December tizedike rendbontás nélkül mult el az országban

December elején a diákok a december 10-i diáknapi megünneplésére készültek, mért is a gyűlés megtartását december 10-e után, tehát december 13-ra tűzte ki a szövetség vezetősége. A gyűlést a kormány engedélyezte is és így vasárnap Nagyszebenben fog lezajlani a kongresszus, mely még minden évben kellemetlen meglepetésekkel szolgált a kongresszusi székely környékének zsidósága számára.

December 10-e az egész országban viszonylag csendben telt el és sehonnán nem érkezett jelentés rendbontásról, vagy rendezési kísérletekről. A diákkünnepnek zavartalan lezajlása mindenestre megnyugtató jelenség, bár nem első eset a romániai antiszemita mozgalom történetében, hogy amikor az antiszemita megfelelő parlamenti képviselővel bírnak, az uccai tüntetések és zsidóverések lekerültek a napirendről.

A nagyszebeni diákkongresszus

A december 13-i diákkongresszus előkészítése általános érdeklődéssel tekintenek. A diákok nagy tömegei jelennek meg ezen a kongresszuson, bár a mai gazdasági viszonyoknak megfelelően a diákok csak kisebb számban jelennek meg a nagy gyűlésen, mint eddig. Kolozsvárról mintegy kétszáz diák utazik le Nagyszebenbe, akiknek a vasutállomáson megfelelő számú vagon bocsátanak rendelkezésükre. A diákvonat Nagyváradról indul, ahol az ottani jogakadémia diákjai indulnak Nagyszebenbe. A diákkocsikat a délelőtti személyvonathoz csatolják, mely délelőtti tízenegy órakor indul Kolozsvárról.

A vasutigazgatóság részéről megfelelő gondoskodás történt arról, hogy a diákok zavartalanul folytathassák utjukat Nagyszebenig. Nem történt azonban hasonló gondoskodás arról, hogy a vonatban utazó zsidó közönség elérkezze békében utazásának céljára, ha a diákok kényelmes utazásával egyidejűleg „provokatív külsejű” utasok biztonságáról is gondoskodna a CFR...

A nagyvárad-kolozsvári diákvonattal egyidejűleg Temesvárról is indul egy vonat Nagyszebenbe, mely a temesvári Politechnikum diákjait viszi a kongresszus színhelyére. A két transzport Tövisen találkozik. A regátbeli egyetemi városokból a vasárnapra virradó éjszakán érkeznek meg Nagyszebenbe a diákok.

A hatóságok megtették minden szükséges óvintézkedést

Az egyetemi centrumokban, ahol a diákság nagyobb csoportokba verődve vonul ki az állomásra, a hatóságok megtették a megfelelő intézkedéseket az esetleges rendbontások megakadályozására. A kolozsvári intézkedésekkel kapcsolatban Pop Leontin szigurancaféonök a következőket mondja:

— Ha december 10-e zavartalanul telt el, akkor semmi valószínűsége nincs annak, hogy december 12. vagy 13-án zavar-

gások történhessenek. Kolozsváron különösen nincsen ok aggodalomra, mert csak kisszámú diák utazik el Nagyszebenbe. Egyébként részünkről megtörtént a gondoskodás arról, hogy a város belsejében a diákok gyülekezése ne váljon tüntetéssé, a vasutállomáson a legteljesebb rendben történjen a felszállás. A hatóságok garanciát kaptak a diákok vezetőségétől, hogy ugy a felszállás, mint az utazás ideje alatt nem történnek zavarások.

Catuneanu professzor szerint a Népszövetséget is a zsidók találták ki

Megirtuk tegnap, hogy december 10-én Catuneanu professzor tartott gyűjtő beszédet a kolozsvári diáksághoz. Catuneanu történelmileg igyekezett kimutatni, hogy a Népszövetség zsidó inspirációra született meg. (Inspiratie jidoveasca). „Zsidók és szabadkőművesek építették,

hogy a világ felett uralkodhassanak vele”.

— De a genfi Népszövetségnek — folytatta — nemcsak a történelme indult ki a ghettoából, hanem működésének szelleme és titkos céljai ma is zsidó üzük. Hogy ott valaki érvényesülhessen, irányíthatson, annak szigorúan két feltételt kell teljesítenie: zsidó legyen, vagy a zsidók akaratának alárendelje magát. Wilson és Lloyd George is feltétlenül zsidó befolyás alatt állottak.

Hogy állításait Catuneanu adatszzerűen beigazolja, hivatalosnak mondott statisztikát idézget a népszövetségi ügyosztályok és alosztályok vezetőinek és tagjainak nemzetiségéről, amely szerinte túlnyomóan zsidó.

— Mindenhol vagy ők, vagy embereik állnak az élen. Hogy e szomorú helyzetből csak egy esetet említsék fel, amikor a békeszerződések megkötése után kitört az ismeretes görög-török háború, a Nép-

Az angol baloldal a nemzetközi valutában, vagy a primitív árucserében látja a krízisből kivezető utat

Kiméltlen adónyomortás készül Amerikában. Nagy leépítés az amerikai költségvetés hadügyi tételénél

London, december 11. A newyorki érték tőzsdén csaknem az összes vasuti értékek újabb mélypontra zuhantak.

Súlyos árvesztések érték a telefonvállalatok papírjait, továbbá a vegyi ipart és a dohányrészevényeket. Az összforgalom meghaladja a 2 millió 300 ezer darabot.

Hivatalos statisztika szerint a krízis fellépése óta az Egyesült Államok 27 ezer pénzügyintézet közül csaknem hétezer szűnt meg.

Az amerikai szenátus legutóbbi ülésén elfogadták azt az indítványt, amelyet a pénzügyintézetek által nyújtott külföldi kölcsönök ügyének felülvizsgálata ügyében terjesztettek be.

A newyorki lapok szerint a bankkörök a kölcsönök nyújtásánál nem jártak el a

köteles gondossággal s úgy hírlík, hogy a 19 milliárdnyi külföldön elhelyezett kölcsön mai értékben nem ér többet tizmilliárdnál. A parlamenti ellenékek természetesen ezért is a kormányzó republikánusokat teszi felelőssé s ki fogja használni ezt a fegyvert jelöltje érdekében a jövő évi amerikai elnökválasztáson is.

Berlin, december 11. A Berliner Tageblatt newyorki jelentés szerint évi egymilliárd dollár adót kell kiróni az Egyesült Államokban s ezt két éven át a hátralékokkal együtt be is kell hajtani.

Hogy ezt a célt el lehessen érni, az Egyesült Államokban most azokat a kisebb iparvállalatokat is meg fogják adóztatni, amelyek eddig adómentességet él-

veztek.

Az adók emelésével egyidejűleg takarékosági rendszabályok is történnek. Eppen azért az amerikai költségvetésben a szárazföldi hadsereg kiadásai az elmúlt évi 459 millió dollár helyett 423 millióval és a flotta kiadásai 350 millió helyett 343 millió dollárral szerepelnek.

London, december 11. Baloldali politikusok részéről felvetették a nemzetközi valuta bevezetésének gondolatát. Addig, míg ez nemzetközi tárgyalások útján életbe léptethető lenne, azt indítványozák, hogy az államok térjenek át a primitív árucserére s egyik állam se importáljon többet más államokból, mint amennyit oda kivinni tud.

Brandsch kisebbségi miniszter megunt a hatáskör nélküli minisztériumot

Bucuresti-Bukarest, december 11. (Az Uj Kelet tudósítójától). A romániai kisebbségek annakidején nem a legteljesebb bizalommal fogadták azt a hírt, hogy a Jorga-kormányban külön tárcát tartanak fenn a kisebbségeknek. Mégis voltak olyanok, akik bizakodtak és különösen a külföldön kellett a hír jó hatását.

A kisebbségi pártok ünnepélyes nyilatkozatokban adtak megelégedésüknek kifejezést, csupán a magyar párt kifogásolta, hogy a miniszterelnök nem magyar, hanem a német kisebbség köréből találta helyesnek kisebbségi miniszterét kiválasztani.

Dr. Brandsch Rudolf joviális alakja rövidesen feltűnt a miniszterek padsorában. A sajtónak adott nyilatkozataiban pedig szép és nagy tervekről beszélt, amelyek gyökeresen változtatják meg az ország kisebbségeinek helyzetét.

Elmult 8 hónap

Elmult 8 hónapja, hogy a Jorga-kormány hatalmon van. A kevés reményből semmi nem valósult meg. A kisebbségek től elvették még azt a keveset is, amit hosszú harcok után kiverkedtek maguknak. „Gyulafehérvár” fogalma, a kisebbségeknek ez az éltető sugara, amelyet ezideig minden kormány respektált — mint jogos követelést, amelyet azonban egyik

sem valósított meg — ezt a fogalmat Jorga rombolta le elsőnek, amikor azt a kijelentést tette, hogy neki Gyulafehérvár vagy Botosani mindegy... A gyulafehérvári pontok annyira a feledés homályába merültek, hogy ha valamelyik kisebbségi képviselő ma megkockáztatná megemlíteni a kamara tribünjéről, a legélesebb gunynak, sőt esetleg támadásoknak tenné ki magát... A kisebbségi iskolák szubvencióit a kormány majdnem teljesen törölte a költségvetésből, az egyházak, hitközségek szubvencióit leszállította. Rendkívüli jogokról, kisebbségi statutumokról már régen nem beszélnek.

Pedig a kormányban a kisebbségeknek képviseltek van.

Nem állíthatjuk azt, hogy mindezekről Brandsch Rudolf dr. tehet. Sőt azt sem állíthatjuk róla, hogy egy tehetetlen ember. Csupán azt állapíthatjuk meg, hogy szerepe nem több mint egy bábué.

Ugy látjuk, hogy Brandsch Rudolf dr. átérzi a jelenlegi helyzet tarthatatlanságát. Az őszi szesszió megnyitása óta még nem láttuk a kisebbségi alminisztert a miniszterek padsorában. Brandsch Rudolf már régen érzi, hogy a kormányban a kisebbségekkel szembeni politikájának konzekvenciáit le kell vonnia.

Biztos forrásból tudjuk a következőket:

Holnap vagy holnapután Brandsch Rudolf audiencián jelenik meg Jorga miniszterelnöknel. Elője terjeszti a kisebbségek sérelmeit, panaszait, kéri fogja hatáskörének kibővítését és követelni fogja, hogy szavának a kormány a kisebbségeket megillető súlyt adja.

Amennyiben Jorga nem ad számára kielégítő választ, úgy a királytól fog audienciát kérni. Amennyiben ezek után sem biztosíthatja, hogy reszortjában azt a működést fejtheti ki, amelyet ő mint kisebbségi alminiszter a kisebbségek érdekében megfelelőnek és szükségesnek lát, úgy levonja a konzekvenciákat és benyújtja lemondását.

Hátszegi Ernő

KINAI, JAPAN, meisseni, herendi, porcellán, Zsolnai, olasz, német, fayance gyönyörű darabokat árusít hallatlanul olcsón. Vidékre előírt összegben utánvétellel küld s bármit cserél Lepage Cluj. Kérjen azonnal ingyen jegyzéket.

HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Gyár: Regele Ferdinand 133. Fiókok: Sír. Baritua 2. Reg. Maria II. Calea Motilor 112.

1. rendű gallért 2 lejért csak az „Unio” tisztít

31. december 12.
polni az
és nem akar
zy ellentmondó
hiszen senki sem
sem tudja, hogy hol
Emellett pedig még
kibontakozik a rag
gató magatartásá
lszámolni Lőrincz
annak azok az em
latos vallomásaival
ek ezek, amelyekre
szavaival lehetne
idegessé tesz, hogy
még mindig nem
te vele...
**meg-
itelek**
etországban
ra elkülönítve ke-
német tartozások
rint a hitelező ha-
eldönteni, hogy a
fordítanak állami
i adosságok ren-
jövahagyta a 100
forgalomba helye-
szüstpénzek ügyé-
latot
ig
s vas-
gyujto-
endelt csend-
ilincselni
rült kinyomoznia
össégét a gyujto-
hogy
erek háta mö-
vezetett falusi
vasgárda,
a főnök paran-
ító ébersége és a
ügyessége mit
tnunk arra, hogy
al egy fekete-
által összeállít-
g ha a gyujtoga-
negyan a választ-
ényei a cirkuszi
avanzsált Bono-
endöröktől ki-
ábra nyomult,
agrárius revol-
tív mellének,
yességének kö-
a mindenre el-
a revolvért ki-
á tenni. De ez-
és a puskatos
zézzel-lábbal ka-
kezni s meg-
trárfiu ma talán
i ügyességi fog
t volna inkább
hasába taposni.
ta. Ahogyan a
a Reich Sándor-
nált. Azt lehet
a törvény nem
tekményt, de a
eltekintenek a
a 6 a szenvedő
Gilády Illés.

Dr. Fischer József nagyvonalu expozéja a költségvetési vitában

A Zsidó Párt a költségvetés ellen szavaz, mert a zsidó hitközségek és iskolák nem kapják meg a jogos állami támogatást

Fischer József guerilla-harca Czúzával. „Lehet, hogy Hitler jönni fog Németországban, de Czúza sohasem jöhet Romániában”

A korrupció új hullámai fenyegetik az országot

Bucuresti-Bukarest, december 11. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A költségvetési vita során tegnap este dr. Fischer József tartotta meg nagy beszédét a kamarában. A zsidó képviselő nagyvonalu expozéját úgy írta meg miniszterelnök, mint Argetoianu pénzügyminiszter figyelmesen végighallgatták, valamint nagy számu képviselő. Ugyancsak Fischer József dr. figyelmes hallgatói között volt Czúza professor is, aki többszöri közbeszólásaival okvetetlenkedett anélkül azonban, hogy sikerült volna a zsidó képviselőt beszédének vonalától eltéríteni és felesleges vitákba magával ragadni.

A nyomor nem kormányprogram

Fischer József mindenekelőtt is annak a reményének adott kifejezést, hogy a román nemzetgazdaság, amelynek vitalitásában bizik, ki fogja állani a mai nehézségeket. Helyes, ha az állam költségvetési politikájában a megváltozott viszonyokhoz alkalmazkodik, ez azonban nem jelentheti azt, hogy a nyomor kormányprogram legyen. A pénzügyminiszter ur abból az elgondolásból indul ki, hogy a kiadásokat oly mértékben kell leszállítani, hogy azok a tényleges jövedelmekből fedezhetőek legyenek. A pénzügyminiszter nem elégszik meg a meglévő bevételi forrásokkal, hanem olyan javaslatokkal is jön, amelyek új bevételi forrásokat akarnak teremteni. Itt van mindjárt a magántisztviselők rendkívüli adójáról szóló törvényjavaslat. Nem tudom, hogy milyen megoldásnál állapodott meg ebben a kérdésben a pénzügyminiszter. Tartok azonban attól, hogy a törvény antiszociális lesz, mert egyenlőtlen helyzetet fog teremteni a közterhek elviselése terén.

Argetoianu pénzügyminiszter: Módosítani fogjuk a kiszámítások adóját. A nagy fizetéseknél nem lesz változás.

Milea Aurel: Igazságos is, ha egy bankigazgató, akinek hethetvenezer lej fizetése van, több adót fizet.

Fischer József: Ha csak az egészen nagy fizetéseket adóztatják meg, úgy a javaslat kétségtelenül elveszti antiszociális jellegét.

Vizanti ezredes: Ugy lesz.

Fischer József ezután a köztisztviselők fizetésének redukálásáról beszél. Rámutat arra, hogy egy törvényeségi bíró, akinek békeidőbeli fizetése körülbelül 30 ezer lejnek felelt meg, ma 9 ezer lejt kap és ebből még újabb 15 százalékot fognak levonni. Ilyen körülmények között a bírák nem tudják magukat és családjukat fenntartani. Kénytelenek bankoktól kölcsönt felvenni és érthetően kényes helyzetbe kerülnek, amikor éppen ezen bankok pereiben kell itélkezniük. A bírák, akik elégtelen fizetéseket is rendetlenül kapják meg, nem tudnak kötelezettségeiknek eleget tenni, elveszítik az erkölcsi tekintélyüket ahhoz hogy az állampolgárok közötti vitás ügyekben itélkezzenek. Hogyan határozhatja el példáulan okéért valamely lakbérlet pontatlanul fizető lakó kilakoltatását egy olyan bíró, aki maga is hátralekban van lakbérével?

Iorga miniszterelnök: Egyiknek a másikhoz semmi köze nincs. Ez azt jelentené, hogy az a bíró, aki rosszul él a feleségével, váloperekben nem itélkezhetik (derültség).

Fischer József: Megtörténhetik, hogy ilyen esetekben a bíró elveszti objektivitását.

Jön az új korrupció-hullám

Iorga: Elég baj: akkor se nem nősülhet meg, se nem válhatik el feleségétől.

Fischer József rámutat ezután arra, hogy a köztisztviselők fizetésének redukálása az államot erkölcsi alapjában támadja meg. Az újabb redukciók könnyen az immoralitás új hullámaik zúdítják az országra. A korrupciót mindaddig nem lehet kiirtani, ameddig a köztisztviselőknek nincs miből megélniük.

Argetoianu pénzügyminiszter: Rendben van, de honnan vegyem a pénzt?

Negura liberális: A leszállított költ-

ségvetésben nem csökkentették az adókat, tehát bizonyára van pénzük.

Argetoianu: Nem csökkentették az adókat és mégis alig folyik be a 25 milliárd.

Iorga és Argetoianu receptjei

Iorga: Jó volna szert tenni valamilyen gyarmatra és azt kiaknázni.

Negura liberális: Ha önkök szaporit-

Czúza megoldja a válságot: meg kell adóztatni a zsidókat

Czúza: A legjobb volna, ha megadóztatnák a zsidókat. Ez az én véleményem.

Fischer József: ...amelyről az egész világ tudja, hogy téves.

A költségvetési redukció érdekében más intézkedéseket is foganatosított a kormány. Így például bezárattak egy csomó iskolát. Holott senkinek állít-hatja, hogy ezek mind feleslegesek volnának.

Iorga: Egyesek igen. Felesleges például Piripócsan egyetemet csinálni.

Fischer József: Ime egy konkrét eset. Egy kisenevi liceumról van szó, amelynek tanulóiak hovátartozásánál fogva zsidó gimnázium jellege volt.

Czúza: Semmi zsidó „jelleg”: egyszerűen zsidó iskola volt, három is van olyan.

Fischer József: Az lehet, hogy zsidó iskola volt, de mindenesetre reális szükségleteknek felelt meg és így nem szabad megszüntetni.

Németországban szolgálnak a tábornokok leányai

Iorga: Drága Fischer ur, mi nem szüntetünk meg semmit, csak éppen azt mondjuk: 1932-ben nem tudjuk fizetni az ezen iskolák fenntartásához szükséges fizetéseket és anyagot. Majd meglátjuk, hogy mi lesz azután. Olyan évről van szó, amelyben a költségvetés nem teszi lehetővé számunkra az összes iskolák fenntartását. Inkább hazudjunk az embereknek? Vajjon nem-e becsületes megmondani azt, hogy nem tudok fizetni, mint azt, ha hagyom az iskolát működni és aztán nem folyósítom a fizetéseket? Németországban és Skandináviában vannak tábornokok és egyetemi tanárok, akiknek leányai szolgálnak nekünk, hogy megkeressék kenyerüket s a hozományukat. Nem mind akarnak nagyurak lenni. Ebbe halunk mi bele! A bojároskodásba. Nincs szolgáló ma már, aki a leányából ne akarna legalább is egyetemi tanáregédnőt csinálni. Az iró-dalmi, vagy a tudományos szakon. Hát ez így nem megy tovább. Az ország nem bír el ennyi intellektuelt.

Fischer József: Mindenesetre kérem miniszterelnök ur, hogy vizsgálja meg a kisenevi liceum esetét és ha lehetséges, oldja meg kedvezően ezt a kérdést.

Még Iorga is elismeri az igazságtalanságot...

— Képviselő urak! Néhány fájdalmas amputálás érte a zsidó felekezetnek és a zsidó iskoláknak adott állami szubvenciókat is. A zsidó hitközségek éveken keresztül semmilyen támogatást nem élveztek. 1928-ban végül felvettek 10 millió lejt a költségvetésbe — ezzel az összeggel azonban nem lehetünk megelégedve, miután a közterhek viselésében való részvételünk, hitközségeink szükségletei és a zsidó hívők száma alapján jóval nagyobb támogatásban kellett volna részesülnünk. Több-izben feltártuk, hogy még a többi kisebbségi felekezetekkel szemben is inferior helyzetben vagyunk. 1931-ben 9 millióra csökkentették a szubvenciót, az ideai költségvetésben pedig már csak 8 millió 606 ezer lejjel szerepel. Hiába kértük tehát, hogy vessenek véget a zsidósággal szembeni igazságtalanságnak.

Jorga: Olyan kérdés ez, amelyben lehet, hogy önkök igaza is van. Pillanatnyilag azonban nem tudjuk úgy megoldani, ahogy önkök kívánják. Én olvasom az önkök sajtóját és sokkal jobban ismerem

ják az adókat, úgy ez az adófizetők felkelését fogja maga után vonni.

Iorga: Ha fellázadnak, majd viselik a következményeket.

Negura: Akitől tudnak préselni, attól préseljenek, de akitől nem...

Argetoianu: Tudjuk mi azt jól, milyen gombot kell megnyomni ahhoz, hogy az emberek lecsillapodjanak.

ezt a kérdést, mint ahogy azt ön néhány perc alatt kifejtéte. Tudom miről van szó. De nem tehetek semmit.

A rabbik állami ellenőrzéséről

Fischer József: A költségvetési vita akadémikus jellegű, hiszen a számvevőségi törvény értelmében a kormány által javasolt kiadási tételeket nem lehet növelni. Inkább az elvet szögezzük itt le, bár nincs semmi reményünk arra, hogy valamelyes javulás remélhető.

Jorga: Amit az év folyamán megtehetünk, meg fogjuk tenni. Ha azonban többet fizetünk az önkök papai személyzetének, ez jelent meg valamit: azt, hogy ezt a papásgót épügy ellenőrizni fogjuk, mint a többieket.

A zsidó iskolák tragédiája

Fischer József folytatja beszédét és megrázó szavakban eseteli a zsidó iskolák sorsát. A teljesen magukra hagyott zsidó tanítványok a legtragikusabb nehézségekkel kénytelenek megküzdenni. Ahelyett, hogy állami támogatást kapnának, súlyos vizsgálatokkal vannak megterhelve. A nemzeti parlamenti kormány volt az első, amely 1929-ben 25 millió lej államsegélyt szavazott meg a kisebbségi iskoláknak. Az államsegély azonban évről-évre csökkent, ma nevésségesen csekély összeg jut a zsidó iskoláknak, amelyek a csőd szélén állanak. A zsidó iskolák támogatása nemcsak a méltányosság és az igazságosság szempontjából volna kötelező. Ha a zsidó iskolák támogatás hiján kénytelenek volna becukni kapukat, úgy az összes zsidó tanulók az állami iskolákba tudnának, legalább százmillióval terhelve meg az állami költségvetést. Tehát a gyakorlati szempontból is ajánlatos volna az állam számára a zsidó iskolák támogatása.

Egy rosszul informált többségi

Egy hang a többség oldaláról: Elég pénzüket van önköknek, hogy kétszerannyi iskolát fenntartsanak...

Fischer József: Azt hiszi? Nagyon sajnálom, hogy ilyen rosszul van informálva a zsidó lakosság anyagi helyzetéről... A zsidó lakosság az anyagi összomlás küszöbén áll.

Fischer József dr. ezután rámutat arra, hogy a zsidó diákok támogatására egyetlen banit sem vettek fel a jövő évi költségvetésbe, holott a zsidó diákságnak ép-ügy joga van otthonai és menzái szubvencionálására, mint a többi diákoknak. Revízió alá kell venni az állam egész adórendszerét, megváltoztatni az adó kifizetésének és behajtásának metódusait.

Czúza: Különösképpen a metódusokat. Azok a metódusok, amelyeket önkökkel szemben alkalmaznak, hibásak. Mi alkalmazni fogjuk a helyes metódusokat, majd meglátjuk! Tavasszal, amikor Hitler uralomra kerül Németországban, majd beszélgetünk egymással!

Fischer József: Lehet, hogy Hitler uralomra kerül Németországban. De hogy Czúza nem kerül Romániában hatalomra, az biztos. Nem lesz tehát alkalma metódusait alkalmazni.

A zsidó képviselő ezután rámutat arra, hogy feltétlenül szükséges az adózási kules leszállítása, az adóknak egyenlő és igazságos kivetése. Az adókövetések terén szörnyű tévedések és hibák történtek. Így például az előző kormány speciális törvényt szavaztatott meg, amely szerint az

DIÁKSEGÉLYZŐBAL

DECEMBER 19-én

az új iparkamarában

Fischer József: Ha ez a törvényes kereteken belül történik: semmi kifogásunk ellene.

Czúza: Ismerjük mi azokat a tanításokat, amelyeket önkök iskoláikban terjesztenek.

Fischer József: Az elmúlt évben 9 millió volt számunkra felvéve a költségvetésbe.

Czúza: Elég baj.

Fischer József: Azelett 10 millió volt.

Czúza: Még nagyobb baj.

Fischer József: Kérem, vegyék tudomásul, hogy az 1930-as szubvencióból is van még követelésünk, 1931-ben pedig még egyetlen banit sem kaptunk meg a hitközségek pénzéből.

Argetoianu pénzügyminiszter: Mi kifizettük, de Czúza elvette a pénzt. (Nagy derültség.)

Czúza: Önöknek több pénzük van, mint amennyi kell ahhoz, hogy kriminális tanárokat terjesszék s még az állam is fizet értök.

Fischer József: Egy olyan híres közgazdástól, mint Czúza, komolyabb megjegyzéseket vártam volna.

Czúza: Nagyon komoly az, amit mondok: kriminális tanokat terjesztenek.

1930. évi adókövetéseket 1931-re is fenntartják, ha csak az adófizető be nem bizonyítja, hogy jövedelme csökkent. Miután az adókövetés becsles alapján történik, nagyon nehéz bizonyítani a jövedelem csökkentését. Fenntartották tehát az előző évi adókövetéseket, aminek katasztrofális következményei voltak, mert a változott viszonyok következtében az emberek nem tudták fizetni a magas adót. Szükséges tehát, hogy a pénzügyminiszter az 1932. évi adókövetésekkel kapcsolatosan új utasításokkal lássa el az adókövető szerveket, teljesen mellőzve az előző kormány rendszerét.

Fischer József ezután az adóbehajtás módja ellen emeli fel szavát. Rendkívül súlyos a kiskereskedők és iparosok helyzete, akik miután nem vezetnek könyveket, ki vannak zárva a kényszerezéségi törvényből. Most, amikor már a mezőgazdák is kérhetnek kényszerezéséget, igazságtalanság volna a kiskereskedőket és iparosokat a törvényből kizárni.

Végül Fischer József dr. rámutat arra, hogy a Zsidó Párt nem ellenzi a mezőgazdasági tartozások konvertálásáról szóló javaslatot, a konvertálást azonban úgy kell keresztülvinni, hogy amiatt ne szenvedjenek a gazdasági élet többi tényezői, különösképpen a kereskedők és az iparosok. Rezuméjében Fischer József rámutat arra, hogy a Zsidó Párt a zsidóságnak és követeléseinek teljesítéséért harcol.

Czúza: Micsoda jogokért?

Fischer József: Az állampolgársági jogokért, amelyek épügy kijárnak nekünk, mint önköknek.

Czúza: Nem fog sokáig kijárni.

Fischer József: Mi azt kérjük, hogy miután a romániai zsidóság az államélet minden vonatkozásában bebizonyította lojalitását, a kormány is vegye figyelembe a zsidóság jogos kéréseit, különösképpen a hitközségek és az iskolák iránt, melyek nélkül nem tudjuk népi egzisztenciánkat fenntartani.

Czúza: Majd máshol, de nem Romániában.

Fischer József: S miután követeléseinket nem látjuk biztosítva, nem áll módunkban a költségvetést megszavazni.

— Lloyd George teljesen felépült. Londonból jelentik: A Daily Express szerint a ceyloni Colombóba érkezett Lloyd George azt a kívánságát juttatta kifejezésre, hogy déltengeri utját minél rövidebbre szabják, mert ismét részt akar venni a parlament munkájában. A volt angol miniszterelnök már teljesen egészségesnek érzi magát.

Csak egy h...
függött a k...
élete

(Első oldali cikkün)

lákna! kell kezdeni a...
Iorga azt mondja, hog...
község költségvetéséb...
milliót talált. Sokkal...
helyett a kormányban...
a hét lebesleges alminis...
hogy a liberális párt ne...
a javaslatot.

Toma a georgisták ne...
ertelemben szólal fel...
oktatás van olyan fonto...
áldozatot meg kell hozni

„Meg fogja é...
a nyelvét”

Iorga: Hát ha éppe...
az urak, arról van itt...
ségek budgetjéből, vagy...
ségekből fizessük a t...
itt történik, nem egyéb...
marc Az ellenzék ezt a...
felhasználni a kormány...
Figyelmeztetem azonban...
jók égetni a nyelvüket

Toma és dr. Lupu til...
szavai ellen. Lupu felme...
onnan beszél, Oriási zaj.

Iorga: Lupu dr. ur, C...
hanem támogatást ígért.

Lupu: Én hajlandó v...
politikát ebből a kérdéss...
biztosítva látni a tanító

Ha a tanítók...
áprilisig a fiz...
lemond...

Iorga: Ha a tanítók á...
ják meg fizetéseiket, é...
dani. A tanítókat senk...
nem szereti, hiszen ök...
gáim. Kérem tehát Ö...
meg a javaslatot. Ha ne...
hogy soha többé ne tér...
a helyre, amelyen olya...
ártatlanul szenvednem.

A kamarában az izgalom...
elő, Iorga kijelentését...
róval hallgatják.

Lupu: Nacionalizálni

Nem akarjuk...
kormányt, de...
megoldást

Mihalache: Mi nem a...
tati a kormányt. Felhív...
ket, hogy találjanak egy...
a kérdésben. Argetoianu...
előteremteni a tanítói fi...
ségei 1 milliárdot, hisze...
hogy a másik 24 milliár...
kasszáhatni. Ne felejtés...
csapást jelentene az orsz...
iskolai oktatást szétzülle...
zeti parasztórt nem sza...
javaslatot. Bizonyos vagy...
azok, akik esetleg pártfe...
rszlat mellett szavazna...
ugyancsak helytelenítik...
rását.

Jorga: Ha az öreg J...
mezszavazza, akkor mind...
hatja ezt a javaslatot.

Dinu Bratianu a liberá...
óriási izgalom közepette...
szor is, hogy a liberális...
ben fognak szavazni.

A zsufolásig megtelt...
izgalom most már tetőfok...
szelők ideges és feszült...
táják aszavazás lehetőse

A Zsidó Szakácskönyv

1000-né több k...
cept, A közel 400...
szép kiállítású...
ötéses kő

ÁRA: 300

K a p h a t
UJ KELET könyv

NYZÓBAL

BER

marában

törvényes kere-

mi kifogásunk

at a tanításokat,

at terjesztnek.

lt évben 9 mil-

ióvé a költség-

10 millió volt.

vegyék tud-

subvencióból is

1931-ben pedig

ptunk meg a

ster: Mi ki-

penzt. (Nagy

zik van, mint

kriminális ta-

állam is fizet

an híres köz-

moiyabb meg-

az, amit mon-

tesztnek.

El-re is fenn-

be nem bizo-

kkent. Miután

oján történik,

i a jövedelem

tehat az előző

atasztrófális

et a változott

emberek nem

tót. Szükséges

ster az 1932.

atosan új uta-

rető szerveket,

kormány rend-

z adóbehajtás

rát. Rendkívül

iparosok hely-

nek könyveket,

regvezési tör-

Csak egy hajszálon függött a kormány élete

(Első oldali cikkünk folytatása)

...kell kezdeni a takarékoskodást. Jorga azt mondja, hogy a miniszterelnökség költségvetésében felesleges 7 milliót talált. Sokkal jobb volna, ha a kormányban bukkant volna rá a hat felesleges alminiszterre. Kijelenti, hogy a liberális párt nem szavazza meg a javaslatot.

Toma a georgisták nevében hasonló értelemben szólal fel. Az elemi iskolai oktatás van olyan fontos, hogy minden oktatást meg kell hozni érte...

„Meg fogja égetni az ellenzék a nyelvet”

Jorga: Hát ha éppen tudni akarják az urak, arról van itt szó, hogy a közpénz költségvetéséből, vagy az állami költségvetésből fizessük a tanítókat. Az, ami törvénytik, nem egyéb, mint politikai harc. Az ellenzék ezt a javaslatot akarja felhasználni a kormány megbuktatására. Figyelmeztetem azonban őket, meg fogják égetni a nyelvüket.

Toma és dr. Lupu tiltakoznak Jorga szavai ellen. Lupu felmegy a szószékre s ottan beszél. Óriási zaj.

Jorga: Lupu dr. ur. Ön nem támadást hanem támogatást ígért.

Lupu: Én hajlandó vagyok kizárni a politikát ebből a kérdésből, de szeretném pozitívra látni a tanítók sorsát.

Ha a tanítók nem kapják meg áprilisig a fizetésüket, Jorga lemond...

Jorga: Ha a tanítók áprilisig nem kapják meg fizetésüket, én le fogok mondani. A tanítókat senki nálam jobban nem szereti, hiszen ők az én kis kollégáim. Kérem tehát Önöket, szavazzák meg a javaslatot. Ha nem, én elmegyek, hogy soha többé ne térjek vissza arra a helyre, amelyen olyan sokat kellett csalódottan szenvednem.

A kamarában az izgalom pereről-perere, Jorga kijelentését nagy konsternációval hallgatják.

Lupu: Nacionalizálni kell a bankokat.

Nem akarjuk megbuktatni a kormányt, de találjanak más megoldást

Mihalache: Mi nem akarjuk megbuktatni a kormányt. Felhívjuk azonban Önöket, hogy találjanak egy megoldást ebben a kérdésben. Argetoianu nem fogja tudni elteremteni a tanítói fizetésekhez szükséges 1 milliárdot, hiszen az sem biztos, hogy a másik 24 milliárdot be fogja igazságszerűen. Ne felejtsek el, hogy milyen állapot jelentene az országra, ha az elemi oktatást szétzillesztenék. A nemzeti parasztpárt nem szavazza meg ezt a javaslatot. Bizonyos vagyok benne, hogy azok, akik esetleg pártfegyelemből a javaslat mellett szavaznának, lelkiükben arzenikusok helytelenítik a kormány eljárást.

Jorga: Ha az öreg Jorga professzor szavazza, akkor mindenki megszavazza ezt a javaslatot.

Dinu Brătianu a liberális párt nevében a szavazási izgalom közepette jelenti ki másodszor is, hogy a liberálisok a javaslat ellen fognak szavazni.

A szufoltság megtelt ülésteremben az izgalom most már tetőfokát éri el. A képviselők ideges és feszült hangulatban vitatják az aszavazás lehetőségeit. A levegő-

ben lóg a kormány leszavazásának lehetősége, miután köztudomású, hogy a többségiek közül is többen a javaslat ellen vannak.

Argetoianu: Igaza van Mihalachenak: kétséges, hogy a 25 milliárdot fel tudom hozni. Ha azonban kötelezem magam, hogy a tanítóknak szükséges 1 milliárdot biztosítom, úgy meg is fogom találni a fedezetet számára. Ha önöknek jobb megoldásuk volna, én azt készséggel magamévá teszem.

Ötvenezer tanító köszöni a pártoknak, hogy érdekeiket megvédték

Mirto: A tanítókat fizesse az állam, a községek és megyék pedig kötelezzék magukat az állammal szemben.

Toni, a tanítók országos szövetségének elnöke feszült hangulat közepette jelenti ki, hogy 50 ezer tanító köszöni a politikai pártoknak, hogy ügyüket megvédték.

Óriási zaj.

Toni: Ötvenezer tanítóról van szó, akik a legkivettebb társadalmi kategóriát alkotják ebben az államban és akiket valóságos páriaként kezelnek. Felhívja a kamarát, hogy ne szavazza meg a törvény-

javaslatot.

Elérkezett a drámai pillanat. Ha az elnök elrendeli a szavazást, úgy a kormány minden kétséget kizáróan kisebbségben maradt volna. A képviselők a szónoki emelvény köré csoportosulva várják a fejleményeket. A kormány helyzetét Argetoianu menti meg a következő felszólalással:

Argetoianu megmenti a helyzetet

—Ha politikai harcot akarnak ebből a kérdésből csinálni és fel veszem a kesztyűt. Ha azonban a tanítók érdekeit tartják szem előtt, úgy fogadják el a következő javaslatomat: Küldjünk ki egy szűkkörű bizottságot amellyel együtt megkeressük a tanítói fizetések megoldásának lehetőségét.

Argetoianu javaslatát a többség nagy tapsal fogadja. Az ellenzéki pártok is hozzájárulnak. Az ülést tíz percre felfüggesztik, majd Jorga és Argetoianu külön-külön bejelentik a kamarának, hogy sikerült megfelelő megoldási módozatot találni. A tanítói fizetésekhez szükséges 1 milliárd

lejt felvették a rendes költségvetésbe. A bejelentés, amelyet a ház minden oldalán nagy tapsal fogadtak, valóságos kormány vereségét jelenti. Argetoianu kénytelen volt megretirálni és magáévá tenni az ellenzék álláspontját, miután egyébként nem tudta volna a kormány leszavazását elkerülni.

Averescu Argetoianuról
A szenátusban Averescu marsall tartotta meg Argetoianu ellen interpellációját. Kijelentette, hogy Argetoianu nem való pénzügyminiszternek, mert könnyelmű, nem törvénytiszelő és nem is egészen becsületes.

Vasárnap, december 13-ikán lesz a nagy kommunista-sztrájk tizéves évfordulója

Vasárnapra kommunista rendezvényektől tartanak. A hatóságok megették az inézkedéseket

Cluj-Kolozsvár, december 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) December 13-ikán lesz tíz éve annak, hogy a romániai kommunista párt általános sztrájkot proklamált az egész országban. Ez volt az első és utolsó nagy kommunista emonstráció Romániában, amelynek során úgy a magán-, mint a közalkalmazottak letették a munkát

és 24 órán keresztül a vonatok sem közlekedtek. Argetoianu, aki akkor az Averescu kormány belügyminisztere volt, minden rendelkezésre álló eszközzel fojtotta el a nagy sztrájkot, amelynek emlékeztető dátuma azóta is a romániai kommunisták egyik ünnepe.

A sziguranca úgy értesült, hogy december 13-i jubileumot a romániai kommunisták újabb demonstrációval akarják megünnepelni és ezért minden óvintézkedést megtett, hogy a kommunista napon rendezvény ne történjen. A kolozsvári rendőrséghez nem futott be olyirányú kérvény, amely december 13-ra gyűlést, vagy demonstrációra kért volna engedélyt.

Titulescu kész elfoglalni a nemzeti parasztpárt elnöki székét

A király a konvertálási törvényjavaslat sürgős megszavazását kívánja

Bucuresti-Bukarest, december 12. Az Adevarul szerint Titulescuról ismét számos verzió kering. Tény, hogy a londoni követ rövidesen hazajön, de nem valószínű, hogy Lugoseanu hívására, hanem inkább a kormány kivására, hanem inkább a kormány kivására. Utóbbi verziót hivatalosan nem erősítették meg. Megérfolják a reggeli lapoknak azt a híret, hogy Lugosanu Kolozsvárra azt telefonálta, hogy Titulescu vállalja a nemzetiparasztpárt elnökségét. A nemzeti parasztpárt köreiből erről a telefonéretéséről nem tudnak semmit.

leten 10, hegyvidéken 20 hektárig kívánja a kötelező konvertálás kerestülvitelét. Tulhosszunak tartja a 30 évet, mert ennyi időre a hitelező igazában fogja tartani a parasztot.

az ülés folytatását mára halasztották. Az ülés után Argetoianu hosszabb megbeszélést folytatott Anghelescuval, a Banca Nationala kormányzójával a konverziós javaslat pénzügyi technikai lebonyolításáról és az ezzel kapcsolatban a bankok helyzetéről.

Mihalache szólalt fel ezután, aki szert rendkívül fontosságot, hogy ez a kérdés mielőbb lekerüljön a napirendről. A nemzeti parasztpárt módoztatásait ezt célozzák.

A szenátus küldöttsége előtt, amely tegnap nyújtotta át a válaszfeliratot a királynak, az Uralkodó kifejezést adott ama óhajának, hogy a konverziós javaslat minél előbb törvényé váljon.

Dinu Brătianu beszéde után, aki közölte, hogy a liberális párt módoztatásait a legközelebbi ülésen terjeszti elő,

Letartóztatták Marosludason Wartenberg Zoltán szabót, aki ellen negyven feljelentés van a rendőrségen

A marosludasi csendőrsőn a kolozsvári körözőlevél adataiból ismerték fel Wartenbergét. Wartenbergét már a rendőrségre hozták

Cluj-Kolozsvár, december 11. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Csütörtökön a marosludasi csendőrső letartóztatta Wartenberg Zoltán kolozsvári szabómestert és csendőrfedezet mellett a kolozsvári rendőrségre szállította. Wartenberg ügye an-

nakidején nagy feltűnést keltett, mert a szabómester, akinek a Fötér 13. számú házban volt jóforgalmu műhelye, valamennyi vevőjét megkárosította. Több mint negyven feljelentés ment Wartenberg ellen a rendőrséghez, amelyek szerint ez a rábizott szöveteket, javításra hozzáküldött ruhákat elzalogosította. Wartenberg a feljelentések elől elsőkött Kolozsvárról és a kolozsvári rendőrség az egész országra szóló nyomozást indított meg tartózkodási helyének megállapítására.

Wartenberg azért utazott Marosludasra, hogy ott munkát szerezzen magának. A marosludasi csendőrség egyik embere a kolozsvári körözőlevél alapján ismerte fel, tartóztatta le és szállította Kolozsvárra. A kolozsvári központi rendőrségen tett első vallomásában Wartenberg elmondta, hogy műhelyének fenntartására szüksége volt pénzre, ezért elzalogosította a rábizott árukat. Saját céljaira semmit nem fordított ebből a pénzből s mikor elsőkött Kolozsvárról, mindössze 800 lej volt nála.

Wartenbergét kihallgatása után átteszik az ügyészséghez.

A Zsidónő Szakácskönyve

1000-né több kitünő recept. A közel 400 oldalas, szép kiállítású vászonötéses könyv

ÁRA: 300 LEI

Kapható az UJ KELET könyvosztályában

ZEPHYRUS Árainkat lényegesen LESZÁLLITOTTUK

10 fával fűt egy szobát 24 órán át

Árjegyzéket díjtalanul küld:

Szántó Dezső és Fia ORADEA

Helyi képviselő: BARZEL vas-üzlet Cluj, Széchenyi-tér

...kérjük, hogy az államélet bebizonyította egye figyelem, különösképp solákat illetődjük népi eg-

...nem Romániá-követeléseim-nem áll mó-gszavazni.

HIREK

Az UJ KELET az egyetemes erdélyi és bányászati zsidóság napilapja
 Pészerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc
 Bukaresti szerkesztőség:
 Helyi szerkesztő: Str. Sft. Constantin 31 bis
 A lapunk utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

Nem a durva erő, hanem a szellem...

Mester, adj tanácsot nekünk, hogyan pusztítsuk el a zsidó népet? — szövegezték egykor a pogányok egy-egy bölcshez.
 — Menjétek szerzetesjéjjel — hangzott a bölcs válasza — és figyeljétek meg iskoláikat és tanházaikat. Amíg azokból a hajlékokból kicsendül az iskolások gyermekek hangja: semmit sem lehet ellenük. Mert így jövedelmezik az utjuk: „A hang, Jákob hangja, a hang, Ezsua keze. Mig Jákob hangja, addig ki templomaikból és iskoláikból: Ezsua keze nem győzhet fölöttem...”

A borostyánkőbe fagyott növény és a maradványokból megállapítható egy letűnt kor faunáját és floráját. A népletelekbe beleéledt legendákból pedig magunk elé tudjuk varázsolni a népszellem ködbevesző múltját.

Israel erjeje: történelmi szellemében, amelyet a nyers fizikai erő sohasem tudott megsemmisíteni. A régi népek is jól tudták ezt, amikor népi hitésüküket és népi szellemüket a sötétségükbe zárták befojtani a zsidó szellemet. A sötétséggel környezték a népet.

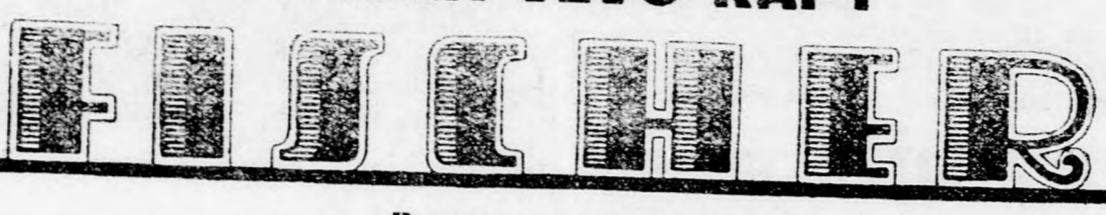
Amikor a chasmonaeusok bevonultak a meggyalazott szentélybe: nyolc napig és hegyeket, lyukakat furtak és olajmécseket kovácsoltak belőle. A harci győzelem csak egy epizód volt. Forradalmi cél: a zsidó szellem újraujjítása volt. Az igaz béke szellemének újálesztése. Nem imperialisztikus igényeket követelt. Nem a hódítás, hanem a végcél. Hanem a szabadsága.

„Kalapácsa” a chasmonaeus kardja és ezért lett olajmécse a szuronyok gyilkolására kifent. A zsidó Kórházegyetem rezervoárjában azonban találtak újabb olajat, amely világító fényforrása volt a jövő megvilágításának. És hányszor hitte megunk is, hogy már csak alig néhány legendó olajunk van, amire megismétlődött chanuka csodája és újabb lepecsételt és érintetlen találtak az örök rezervoárban. „nem a szerekekkel és nem a durva erővel, hanem a szellemmel” — szövegezte az Ur. Ez a zsidó moral. És chanuka tanulsága.

Kolonymus Hákohén
 Beszéltek egy berlini napilapot. A Berliner Börsenzeitung Severing porosz belügyminiszter elleni támadó cikke miatt 8

50.000 KARÁCSONYI AJÁNDÉK

szétosztása megkezdődött MINDEN VEVŐ KAP!

ÜVEGUDVAR (UJ)

A CRISTAL-PALACE összes terméiben f. hó 13-án, vasárnap délután 5 órai kezdettel nagyszabású táncos egybekötött teadélutánt rendez a Kolozsvári Zsidó Nőegylet. A teadélután iránt élénk érdeklődés nyilvánul meg annál is inkább, mert a rendezvény a Nőegylet téli akciójának alapjait szolgálja, amelytől nagymértékben függ a fűtellen kúnyhókban fagyoskodó szegényeink sorsa.

A bécsi Burgtheater új igazgatója. Bécsből jelentik: Az osztrák minisztertanács elfogadta Wildgangs udvari tanácsos, a Burgtheater vezérigazgatójának egészségi okokból előterjesztett lemondását s helyére Hermann Roedelich hamburgi színházigazgatót kérte fel a színház vezetésére.

ANGOLKORT gyógyít: Jemalt.

Algir közelében nyomtalanul eltűnt egy személyszállító hidroplán. Párizsból jelentik: A Marseille-Algir vonalon közlekedő személyszállító postai hidroplánok egyike Algir közelében a viharos tengeren segélykérő jeleket adott le. Segélyhadjók kutattak a bájba jutott repülőgép után, de nem találják. A gépen a pilótán kívül a távirás foglalt helyet, utasuk nem volt ezen az uton.

Ertesítés. Jibou községben (jud. Sălaj) az országos kirakodó- és állatvásár f. hó 16. és 17-én lesz megtartva.

A Haggibbor újjászervezett tornaszakosztályának vezetősége fölkéri az összes tornászokat, hogy a hétfőn este 8 órakor a református koll. tornateremben megtartandó torna treningre megjelenjen szíveskedjenek. A f. hó 20-án megtartandó tornaünnepély szereplőinek kiválasztása véget.

Chanuka-ünnepségek Máramaroszigeten. Vasárnap este magasnívóju és nagy sikerű chanuka-ünnepélyt rendeztek Máramaroszigeten a cionista ifjúsági csoportok, a Polgári Kör termében. A Brith Trumpeldor kitünő énekkara vezette be a műsort a gyertyagyújtás ünnepi aktuálával és a Moauz Cur elnéklésével, majd Kesner László, a Barisszia ros sénéjé költői lendületű prólogusban méltatta a Makabeusok ünnepét. Weisz Noémi someret hatásos héber szavazata után Stern Mirjam és Perl Lonci román táncot lejtettek nagy tetszés mellett. A műsor fénypontja kétségtelenül Giszkalay János „Amikor Wohlsanger doktor garofolt táncol” című szindarabja volt, amelyet az Aviva-Barisszia kitünő műkedvelő gárdája hozott színre hatalmas tetszés mellett. Különösen Simon Zici remekelt a főszerepben, aki kétségtelen művészi kvalitásokról tett tanúságot. Nehéz szerepének egész problematikáját kitünően oldotta meg. Mellette Weisz Janka, Terkeltant Sári nyújtottak nagyszerű alakításokat, míg Katz Mancsi és Katz Lonci kisebb szerepeikben arattak megerdemelt tapsokat. A férfi-szerepekben: Perl Dávid, Steinmetz Béla, Káhán Kálmán, Stein Lázár és Strausmann József emelkedtek ki a darabból. A chaluétáncokat: Herstig Cica, Stein Ibolyka, Fried Lilike, Róth Hédi és Salzberger Mártha birjon-leánykák lejtették végtelenül bájosan és korukat meghazudtoló ügyességgel. Ezután a Sómérok nagyszerű énekkara szebbnél-szebb héber népdalokat adott elő, majd a Hatikvah akkordjai csendültek fel a jól sikerült estély méltó befejezéséért. — Vasárnap délután a Brith Trumpeldor rendezett zártkörű chanuka-ünnepélyt, amelynek keretében többek között dr. Sternberg Aladár legújabb novelláját olvasta fel. — Ezt megelőzőleg szombat este az Árvagondozó rendezte meg jól sikerült chanuka-ünnepélyt, amelynek műsorában nagy tetszést arattak a zsidó árvák műkedvelői. (K. k.)

Egy bátor életmentő. Pénteken reggel kilenc óra körül Korbay Józsefné 75 éves bábaasszonya a Szamos partján edényeit mosogatta. Munka közben véletlenül megcsuszott és a vízbe esett. A megáradt Szamos a Csertörő uccától a Bethlen kertig sodorta magával és a part mentén összeverődött embertömeg kétségbeesetten és tehetetlenül nézte a már fuladozó öregasszonyt. Ekkor Rottmann József zsidó fiatalember, aki a Bethlen-kert ucca 11 szám alatt lakik, a fuldokló öregasszony után ugrott és életének veszélyeztetésével mentette ki a partra Korbaynént. Az önfeláldozó és bátor zsidó fiút a parton álló tömeg lelkesen ünnepelte. Az eszméletlen Korbaynének a parton álló emberek nyújtottak első segélyt, majd amikor magához tért, lakására szállították, ahol gondosan ápolják a decemberi fűrdőzéstől alaposan áthűlt asszonyt.

ARTIN hashajtót kérjen orvosától.

Misztikus férjgyilkosság a kolozsvári tábla előtt. A mai napon tárgyalta a kolozsvári tábla Wan Saveta Gotatea községbeli lakosnak büntető ügyét. Wan Saveta azzal van vádolva, hogy 1931 februárjában 22-ről 23-ra virradó éjszakan halált okozó sulyos testi sértéssel megölte férjét Dehe Alexát. A dévai törvényszék felmentette Wan Savetát azzal az indoklással, hogy a halált az előrehaladott koru embernél könnyen feltételezhető szívizélhűdés is okozhatta. A kolozsvári táblán dr. Fenichel védőügyvéd az első fórum felmentő argumentumaival érvelt, kérve a vádlott felmentését. A legközelebbi hivatalból kitézött terminusra a tábla elrendelte Jacobovici és Hatiegan professzorok kihallgatását, az orvosi vélemény felülvizsgálása végett.

Ha fáj a feje és szédül, ha teltséget, bélizgalmat, gyomorégést, mellszorulást vagy szivdobogást érez, igyék minél előbb valódi „Ferenc József” keserűvizet. Gyomor- és bélszakorvosok bizonyítják, hogy a Ferenc József viz remek természetalkotta hashajtó. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Favédelmi szempontból karácsonyfaellenes akció indult meg Olaszországban. Rómából jelentik: Az olasz nemzeti erdővédelmi bizottság az erdőségek faállományának megóvása érdekében akciót indított aziránt, hogy szüntessék be karácsonyi ünnepekkor a karácsonyfák használatát. Karácsonyfa helyett kis jászalk forgalomba hozatalát ajánlják karácsony estéjére.

Finnországban népszavazás fog dönteni az alkoholtalomról. Londontól jelentik: Finnországban a hónap végén népszavazás lesz afelett, hogy a proibíció megszűnjék-e. A titkos szeszgyártás elleni védekezés és az alkoholempészek üldözése rengeteg pénzbe kerül az államnak s ezért rendelték el a nép megkérdezését.

Négyszeres autókarambol. Bécsből jelentik: A Semmeringben egy személyautó, amelyben egy bécsi diplomata ült, összeütközött egy teherautóval. A következő pillanatban a teherautó mögött bekanyarodott egy másik személyautó, amely a sikos jégen nem tudott fékezni és nekiment a két összeütközött kocsinak, majd néhány percet rá megint egy személyautó rohant bele a csoportba, úgy, hogy négy autó összeütközése következett be, amelynél azonban csodálatos módon senki nem sérült meg.

A XI-ik országrészi konferencia elé

A XI-ik országrészi konferencia f. hó 25, 26 és 27-én Marosvásárhelyen lesz megtartva. Vásárhelyi elbarátaink és egész Vásárhely zsidósága szeretettel készülődik a delegátusok és a vendégek fogadtatására. A konferencia imponánsnak ígérkezik már azért is, mert egyidejűleg lesz megtartva a Wizo, Aviva-Barisszia és Somér-szer vezetői konferencia is. Együtt lesz tehát a cionista társadalom és ifjúság színe-jára.

Szórakozásról olyan formában történik gondoskodás, hogy a konferenciával egyidejűleg rendezi meg a vásárhelyi zsidóság ezévi egyetlen zsidó bálját, mely előtt nívós előadás lesz. Dr Fischer József tart előadást, dr Tomasooffné zsidó énekművésznő számai fogják a műsor legnagyobb részét kitölteni és Giszkalay János szavalni fog.

Minden remény meg van rá, hogy a felnőtt és ifjúsági delegátusok a vásárhelyi zsidó társadalommal egyetemben újból egy dolgos, eredményes konferencián s nívós, jó hangulatu mulatságon vehetnek részt.

NAPROL-NAPRA

November utolsó hetében 291 külföldi munkás kapott alkalmazást Franciaországban, 2683 pedig elhagyta az ország területét.

Eckener dr óceáni légi forgalmi terveihez át fogják rövidesen építeni a cardingtoni és a howdeni légi kikötőket. Az Anglia—Amerika közötti légi utvonalon nagy utas- és árutömegek szállítására alkalmas óriás-Zeppelineket fognak építeni.

Az Egyesült Államokban a rugby-szezon folyamán 32 játékos vesztette életét a pályán, 12 sportoló állandó nyomorékká lett s még mintegy százan szenvedtek igen sulyos sérüléseket. A sportszövetség szerint a sok balesetet az enyhe játékszabályok elősegítik, mert minden durvaságot megengednek.

Hawaiban is nő a munkanélküliség. Londontól jelentik: Hawaiban nő a munkanélküliség és fokozódik a gazdasági válság. A krízis fokozódását a tulajdonosok bőségesen ananásztermés és az exportlehetőség csökkenése okozza.

Ujra napirenden az indiai kisebbségi kérdés. Londontól jelentik: Az indiai kisebbségi kérdésben közelebből újra fel fogják venni Indiában a tárgyalások fonalát.

Óriási mennyiség kábítószert foglaltak le egy hamburgi kereskedőnél. Berlinből jelentik: Hamburgban egy amerikai utlevéllel utazó kereskedő lakásán 250 kilogram morfiumot s más kábítószert foglaltak le.

HAGYJA ABBA A SIRAST! Gondoljon másokra, legalább most. Nem kell sok pénz, csak egy kis figyelem. Könyvet, disztárgyat vidékre utánvéttel és cserejoggal szállít Lepage. Kérjen ingyen jegyzéket.

A klinikai sikkasztások ügye a törvényszék előtt. A kolozsvári törvényszék első szekciója előtt ma kezdtek tárgyalni az egyetemi klinikák sikkasztással vádolt tisztviselőinek bűnperét. A három éve huzódó perben Rosescu és Crăjec tisztviselőket vádolták visszaélésekkel. A tárgyalásra felvonultak dr. Bazota klinikai igazgató-orvos és dr. Jacobovici orvosprofesszarral az élükön, a klinika egész személyzete, de még így is harmic tanu maradt távol s ezért úgy a vád, mint a védelem a tárgyalás elhalasztását kérte. Dr. Nistor Virgil ügyvéd kérte, hogy védelemnek, Rosescunak ügyét válasszák szét az ügytől, ami ellen dr. Mircea Georgescu, Crăjec védője jelentett be tiltakozást. Az elnök végül február elsejére halasztotta a per tárgyalását, amikor mind a harminc tanut elővezetés terhe mellett rendelik be.

1. december 12.
 ETI ÉLET
 O műsoros estélye szombaton este 9 óra a műsoros teastély WIZO a Salom Club...
 Ezzel a címmel...
 ifjúság chanuka...
 Királydar...
 Indokina...
 gyári raktár...
 Kvár. Kérjen...
 mintát, árjegyzék

Színház—Mozi

Egész Kolozsvár megnézte Anny Ondrárt és Vlasta Buriánt (Postásfiú és huga) az új Astra mozgóban. Ritka film az, amelyik egy egész hetet kibír mostanában Kolozsváron. A páratlan táncos bohózatot még szombaton és vasárnap is műsoron kell tartani az óriási érdeklődés miatt. Itt említjük meg, hogy a mozgó közkedvelt erkélye teljesen átalakítva most már zavartalan látást biztosít a közönségnek. Vasárnap d. e. 11 órakor matiné tíz lejes helyárral és gyermekajándékokkal.

A Magyar Színház heti műsora

Szombaton 3, 5, 7 és 9 órakor: Mindent legyőz a szerelem. (Die Männer um Lucy). A legújabb filmoperett. Főszereplők: Liane Haid, Oscar Karlweiss, Huszár Pufi, Lien Dyers, Trude Hesterberg, Walter Rilla. Rendező: Korda Sándor. Helyárak: 20, 15 és 10 lej.

Vasárnap d. e. 11 órakor: Két gyermek története. (Ujdonság Kolozsvárott először!) Helyárak: 20, 15 és 10 lej.

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor: Mindent legyőz a szerelem. (Die Männer um Lucy). A legújabb filmoperett. Főszereplők: Liane Haid, Oscar Karlweiss, Huszár Pufi, Lien Dyers, Trude Hesterberg, Walter Rilla. Korda Sándor. Helyárak: 20, 15 és 10 lej.

Hétfőn 3, 5, 7 és 9 órakor: Az uszó börtön. (Ujdonság! Marlene Dietrich és Fritz Kortner Kolozsvárott még nem adott izgalmas filmszenzációja. Helyárak: 20, 15 és 10 lej.

Kedd 3, 5 és 7 órakor: Az uszó börtön. (Szenzációs filmujdonság. A főszerepekben Marlene Dietrichkel és Fritz Kortnerrel. Helyárak 3 órakor: minden jegy kivétel nélkül 10 lej. Helyárak 5 és 7 órakor: páholy és földszint 20 lej, alsóerkély 15 lej, felsőerkély 10 lej.)

Kedd este 8^{1/4}-kor: Pillangó. (Operett-ujdonság először! A budapesti színházi évad legszenzációsabb eseménye! Az utóbbi évek legragyonzóbb ujdonsága! Neményi Livel, Ihász Aladár, Tompa Bélával, Putnik Bálinttal, Leöveyvel, Selmezyvel. Figyelem! A Pillangó kedd esti előadására megváltott jegyek minden ráfizetés nélkül érvényesek a Cserebogár, sárga cserebogár péntek esti előadására is! Premierbérlet 15. szám. Sorozatsz. 83)

Szerda 3, 5 és 7 órakor: A uszó börtön. (Marlene Dietrich és Fritz Kortner). Helyárak 3 órakor: minden jegy ára 10 lej. 5 és 7 órakor: páholy és földszint 20 lej, alsóerkély 15, felsőerkély 10 lej.)

Szerda este 8^{1/4}-kor: Pillangó. (Operett-ujdonság, 2-szor. Napi bérlet 15. A. Sorozatszám: 84.)

Csütörtök 3, 5 és 7 órakor: Közkívánatra egy napig prolongálva. Kolozsváron utoljára: Mindent legyőz a szerelem. Liane Haid legbrilliansabb filmalkotása. Helyárak 3 órakor: minden jegy ára 10 lej. 5 és 7 órakor: páholy és földszint 20 lej, alsóerkély 15, felsőerkély 10 lej.)

Csütörtök este 8^{1/4}-kor: Pillangó. (Operett-ujdonság, 3-adszor. Napi bérlet 15. B. Sorozatszám: 85.)

Péntek 3, 5 és 7 órakor: Nagy kettős műsor: I. Az utolsó sziv. Filmregény 7 felvonásban. A főszerepekben: Veres Ernő, Hans Junkermann, Arno Siegfried és Teddi Bill. II. Asszony és a pénz. Dráma 8 felvonásban, a főszerepekben: Iris Arlan és Walter Rilla. Helyárak 3 órakor: minden jegy 10 lej. 5 és 7 órakor: 20, 15 és 10 lej.

Péntek este 8^{1/4}-kor: Cserebogár, sárga cserebogár. (Operett-ujdonság, nagyönöcsöz mozihelyárral. J. Lengyel Irén felléptével. Sorozatszám 83)

Szombat 3, 5 és 7 órakor nagy kettős műsor: I. Az utolsó sziv. Filmregény 7 felvonásban. A főszerepekben: Veres Ernő és Hans Junkermann. II. Asszony és a pénz. Dráma 8 felvonásban, a főszerepekben: Iris Arlan és Walter Rilla. Helyárak 3 órakor: minden jegy 10 lej, 5 és 7 órakor: 20, 15 és 10 lej.

Szombat este 8^{1/4}-kor: Ófelsége frakkja. (Operett-ujdonság, először. Világ-siker! Karácsonyi III, Ihász Aladár, Putnik Bálint fellépésével. Premierbérlet 16. sz. Sorozatszám: 86.)

URANIA-MOZGÓ MŰSORA

Szombat: Elveszett Zeppelin általános közkívánatra, dráma, melynek tárgya egy Déli sarkra induló Zeppelin sorsa. Érdekes felvételekkel, főszerepekben: Virginia Vally és Ricardo Cortez. Vasárnap: Elveszett Zeppelin.

ASTRA MOZGÓ MŰSORA

Szombat és vasárnap: A páratlan érdeklődés miatt még Postásfiú és huga Anny Ondra és Vlasta Burián szenzációs filmbohózat. Vasárnap d. e. 11-kor nagy matiné 10 lejes helyárral és ajándékkal!

SELECT-MOZGÓ MŰSORA

Szombat: Karamazoff testvérek világ-

hirű filmet mutat be. Dosztojevsky közismert regénye nyomán, rendezte Fjodor Ozep közismert szovjet rendező. Főszerepekben Fritz Kortner és Anna Sten.

CORSO-MOZGÓ MŰSORA

Szombat 3, 5, 7 és 9 órakor: A szerelmes ördög. Lázadás a Sing-Sing fegyházban. Rendkívül izgalmas dráma. Eredeti felvételek. 3000 szereplő. Fejős Pál gigantikus filmje. Főszereplők: Heinrich Georg, Ditta Parló, Gustav Diesel. Műsor előtt: a legújabb Paramount journal. Vasárnap d. e. 11 órakor matiné. Tom-Mix legnagyobb attrakciója. Mélyen leszállított helyárral. Vasárnap 3, 5, 7, 9 órakor: A szerelmes ördög.

KÖZGAZDASÁG

A részvénytársaságok új adózási rendje

Kétféle megoldás van előtérben

Bucuresti-Bukarest, december 12. A pénzügyminisztériumban jelenleg tanulmányozzák a részvénytársasági adó kérdését, melyet új törvényjavaslatban kíván a minisztérium szabályozni. Az eddig felmerült tervek közül különösen kettőnek szentelnek nagyobb figyelmet.

Az első tervezet szerint a jövőben a részvénytársaságok adóját egy megállapítandó minimum alapján vetnék ki, mely az alaptöke nagysága szerint változik, függetlenül attól, hogy a részvénytársaság adóvallomásában jöve-

delmet, vagy veszteséget mutat-e ki. A második tervezet szerint a részvénytársaságok adóját a lebonyolított üzleti forgalom nagysága után vetnék ki, szintén függetlenül attól, hogy a mérlegben, illetve az adóbevallási iven nyereséget, vagy veszteséget mutat-e ki a vállalat.

Mindkét tervezet alapján a pénzügyminisztérium tanulmányokat folytat, melyeknek eredményeképpen Argentinu pénzügyminiszter dönteni fog, hogy a törvényjavaslatot mely tervezet alapján készítik el.

Megválasztották a máramarosszigeti Kishitelbank új vezetőségét

Az új igazgatóság azonnal felvette a kontaktust a Jointtal a bank reorganizálása ügyében

Sighetul-Marmatiei-Máramarossziget, december 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Amint az Uj Kelet megírta, a máramarosszigeti Zsidó Kishitelbank vasárnap tartotta meg nagyfontosságú közgyűlést, amely a város zsidóságának régen nem tapasztalt óriási érdeklődése mellett zajlott le. A bank ügyében hétfőn este újabb értekezlet volt, azzal a céllal, hogy a bank igazgatóságát megválasszák. Miután azonban az érdekeltek egyrésze távolmaradt a gyűléstől, az ügyek ideiglenes vezetésével dr. Sternberg Aladárt bízták meg.

Csütörtökön este egy újabb értekezleten megtörtént a bank új vezetőségé-

nek megválasztása. Vezérigazgatónak dr. Sternberg Aladárt választották meg, míg igazgató dr. Fisch Mór lett. Mellettük az öttagú vezetőséget még három szavazati joggal bíró igazgató egészíti ki, akiket Pollák Ferenc, Jakabovits Mór és Weisz Izidor személyében jelölt ki az értekezlet. Az értekezleten elhatározták, hogy a bank igazgatósága újra felveszi a kontaktust a Jointtal, hogy a bank működését tovább is folytatni tudja. A város zsidósága a bank újraszervezésétől reméli, hogy a Joint újra támogatni fogja ezt a pénzügyi intézetet, amely jelentős gazdasági bástyája a máramarosszigeti zsidóságnak.

RADIO MŰSOR

Szombat, dec. 12.

Bukarest. 12. Gr. 12.50: Gr. 17: Sibiceanu-zenekar: könnyű és román zene. — 18.10: Sibiceanu-zenekar. 19.40: Gr. 20: Seidmann szakszofonművész modern zenéje. 20.20: E. 20.35: Lutescu előadóművész. 21.25: A mi énekünk karénektársaság román dalokat ad elő, közvetítés az Athenéből.

Budapest. 9.15: A rádió házikvartettjének hangversenye. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó. 12.05: Szmirnoff Szergej „Volga” orosz balalajkenekarának hangv. —

12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 4: Rádióélet. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: A Magyar Cserkészszövetség műsoros előadása. 5.45: Kárpáth Zoltán magyar nótákat zongorázik. 6.30: Mit üzen a rádió. 7.15: Le-hár operettársulat. Gramofonhangverseny. 7.45: Milstein hegedűestje. 9.15: Pontos időjelzés, hírek. Majd cigányzene. 11: Az Országos Postászenekar hangversenye.

Bécs. 15.45: Nagy bécsi operaénekesek a multból, sm. gramofonpéldákkal. 17.15: Pfleger fuvózenekar. 19: Szimfonikusok olasz hangv. 20.30: Offenbach: Fortunio dala. 21.30: Rádióest.

Belgrád. 16: Kívánsághangv. 17.30: Rádiózenekar. 22.40: Jazz.

Speciális cipőt!

Mű-korcsolyát! **Schuster Emilné!**

vegyen!

Berlin. 16.55: Fuvószene. 19.40: Régi hegedűművek.
 Breslau. 18.25: Szórakoztató zene. 19: Indulók.
 Brünn. 18.25: Ariazest.
 Brüsszel. 19.30: Tanc gr. 21: Cselő-játék. 21.30: A légei szimf. hangv.
 Daventry. 20.30: A skót zenekar hangv. 21.30: Férfikar bariton-szóloja. 22.35: Táncczene.
 Frankfurt. 16: Szórakoztató zene.
 Prága. 19.20: Gofmann baritonénekese dalestje. 20: A cseh filharmonikusok hangversenye.
 Riga. 16: Zenés ifj. 6. 21.30: Táncczene.
 Róma. 17.30: Könnyű zene. 21: Olasz hangverseny.
 Stockholm. 19.30: Régi táncczene. 22: Modern táncczene.
 Strassbourg. 18: Operarész. 19: Könnyű zene. 20: Jazz.
 Stuttgart. 17.05: Délutáni zene.
 Toulouse. 22.30: Mignon és Bajazet részl. 22.4: Harmónika. 23: Operett-dalok. 23.15: Táncczene. 23.45: Könnyű zene. — 24: Hallgatók órája.
 Varsó. 17.35: Mendelssohn: G-moll zongoraverseny.

Apró hirdetések

DUMPING ÁRAK!
 Siessen szükségletét beszerezni! 1931. december 31-ig.
 Eddig még nem létezett olcsó árban szállítók: Frissen olvasztott **ארטה** Libazsirt, haj és bőr, legprimább füstölő libahust. **Friedmann Samuel Oradea**. Cuza Voda 6.
 Ne tévessze össze cégemet. Kérjen árajánlatot.
 Elemista tanítványokat elvállalok. Csak a kiadóban.
 Ügyvédjelölt ügyvédi irodában elhelyezkedést keres, vidéken is. Ajánlatokat „dr. Jurist” jelígre a kiadóba.
 Két szoba konyha fürdőszobás lakás keres fiatal pár. Cimeket „Sürgős 13” jelígre a kiadóba.
 Megérkeztek a legújabb bécsi sablonok Montirozás, függönyösszeállítás, csipkebevarrás, kelengyekészítés, izléses késművanyárnak Fisch Böske kézmunkaszakmájában. Str. Gh. Baritiu 16.

ÉRTESETES
 Elvállalom kézimunkáknak montirozását, régi keretek aranyozását és javítását. Esténként állandó kiállítás. Somlyó aranyozó, Str. Iuliu Maniu.
 Ezüst evőeszköz vásárlásánál csak harang védjeggyel ellátott árut kérjék, mint egyedül bármely külföldi egyenértékűk harcában a gyártmányt. Tacumul ezüstáru gyártó Str. Gen. Neculea (Kornis ucca) Nr. 8.
 Ritka értékű műtárgyak, régi olasz faragott mübecsü uriszobaberendezés, figurális ritkaértékű perzsaszőnyeg, elefántesont és más miniatűrök, márkás bronzszobrok, Iványi Grünwald, Magyar Mannheim, Mednyánszky, Munkácsy kiállításai darabjai és más ritka műtárgyak elköltözés miatt olcsón eladó. Megtekinthetők mindennap délután 2-6 óráig Regele Ferdinand 88 I. emelet balra.
 Intelligentes Kinderfräulein Jüdin sucht für sofort Stellung, geht auch aufs Land. Adresse: Schlesinger, Satumare Str. Cuza Voda 24.
 Intelligentes leány lakást kaphat a bécsi városban különkiszobában, fürdőszobában zongora használatával. Cim a kiadóban.
 Házelas. A Str. Filipescu (Szentlélek u.) 1. szám alatti és a Str. Calugari (Kisszamos u.) 6. szám alatti ház eladó feltételekkel eladó. Érdeklődők forduljanak a Kereskedelmi Hitelintézet Rt. Igazgatóságához, P. Unirii 20.
 Nagy üzem és több lakásból álló ház keres mástól millió lejt elsőhelyi táblázásra. Pénz háromszorosan bízósítva „Nagy üzem” jelígre a kiadó.
 Katonaviselt, praxissal rendelkező d. torlalt zsidó ügyvédjelölt állást keres. Megkeresések „Vidékre is” jelígre a kiadóba.
 dandók.

Taxa p. platite in No. 2247
 da Baron Telefon: 8 vonta 110, 600, egész havonta 1, egészévre értékű vált szerint. Az banskai z. Clkkeit u. rás megje
 Jorga, mi
 Ha kapok adó Nem egy fal köi szakítottuk falusi boltos, árulja a porték legfeljebb egy ten vagy a konv adósságot...
 Az a büszke sen hirdeti, hog senki más, mint maholnap saját diést csinál az e Legutóbb a k segélyt bocsátó tott áron.
 Mint elsőrang Zsidó Párt egyi ságot megillető ára van.
 Meg kell szav Ha nem szav Jamszegély.
 Kedves ember dői minőségébe nyiltan árulja - Amig csak a árulta, még ha De szavazatét Hát eszébe sem hogy az állams ből adja, hanem hogy ez nem eg Miért nem k és megszavazás munkáját?
 Az legalább Es ki tudja, h nem-e kapná m annyira óhajtot Alcala Zar
 Mindössze p erszág államf Alcala Zamorra hogy az elnökvá köztársaság r utra, melyet az ószintén kíván lázban égő ors szott, hogy a sz szabadtól forri rendű érdekeime Alcala Zamori rült be a spany marosan feltit széideivel. Csak bizalmasa lett, kabinetjébe, m a hadügyminiszr utóbb 1915-ben. Zamorra liberá mézesetes ellensé zának és éppen tól republikánus szal szemben a szarcot vitva és évi katonai felk vely novemberét de Los Riossal zazaarulás cim telték, ami a rég mutatott. A k után a köztársas vezetésével bizt államfője lett S Eddigi polkfil chet következt morra minden k zója örzini pá et küzdő pártó még feltétlen köztársasági ivivásáért ó szott.
 Leg